

Lesník

MINOX

GERMANY

Záruka 30 rokov

ZIMNÝ VÝPREDAJ MINOXU

Séria BV- bezkonkurenčná cena a vlastnosti ďalekohľadov

- Plne vrstvené japonské sklá
- 5 antireflexnou vrstvou
- Vodeodolné do 3 m
- Dusíková náplň - Hliníkové telo

BV 8 x 56 BR

pôvodná cena 439€

AKCIOVÁ CENA 329€

BV 10 x 42 BR

pôvodná cena 219€

AKCIOVÁ CENA 160€

BV 8 x 42 BR

pôvodná cena 199€

AKCIOVÁ CENA 150€

BF 8 x 42 BR

pôvodná cena 199€

AKCIOVÁ CENA 130€

- Plne vrstvené japonské sklá s antireflexnou vrstvou
- Dusíková náplň
- Hliníkové telo

Doživotná záruka

MINOX PUŠKOHĽADY

- Nemecké sklá SCHOTT
- Hliníkové telo s argónovou náplňou
- Ku každému puškohľadu neoprénový obal

ZA 3 3-9x40

ZA 5 3-15x42

ZA 3 3-9x50

ZA 5 3-15x50-SF

ZA 5 1.5-8x32

ZA 5 4-20x50-SF

ZA 5 2-10x50

ZA 5 6-30x56-SF

HLADAJTE V POLOVNÍCKYCH OBCHODOCH

Distribútor pre Česko a Slovensko

Rapier s.r.o, Tomášiková 1, 960 01, Zvolen,

+ 421 917 763 623, rapier@rapier.sk,

www.rapier.sk, www.minox.com, www.huntingland.sk, www.nalovy.sk

Obsah

- 4** Editorial
Anketa
- 5** Príhovor generálneho riaditeľa
- 6** Les a rozvoj vidieka
- 7** Druhú cenu generálneho riaditeľa v Medzinárodnom roku lesov získala firma Gašparík z Makova
Noví riaditelia závodov
- 8** Do systému elektronického zasielania výplatných pásov sa zapojila približne tretina zamestnancov
- 9** LESY SR a TU Zvolen budú spolupracovať na riešení dopravy kalamitného dreva z neprístupných porastov
Dražba cenných sortimentov na OZ Prešov opäť úspešná
- 10** Furmanské dni v Novoti na Orave – 7. ročník NFD
- 11** Lesná pedagogika u Lesov ČR v roku 2010: 700 akcií pre 80.000 ľudí
Deň v materskej škôlke
- 12** Lesy ČR zaznamenali za vlaňajší rok rekordný zisk 3,13 miliardy korún
Predaj zvyškov po ťažbe
Lesy ČR: dve miliardy na pestovateľskú činnosť v roku 2010; 60 miliónov nových stromčekov
- 13** Buková „šajta“ je ťažká....
Poľovnícke zaujímavosti z OZ Rožňava
- 14** Vzkriesenie pod Zlatým stolom
- 15** Hľadáme Naj... strom Slovenska
- 16** Lesy a lavíny - pokračovanie
- 18** Stručná história lesníckej školy v Banskej Štiavnici
Časť II. Vývoj v Rakúsko - Uhorsku od roku 1867 do roku 1918
- 19** Prečo mám rád les?
- 20** Novacký Ján Martin, prvý rektor lesného inžinierstva v Košiciach
Pripomíname si 140. výročie osamostatnenia lesníctva od baníctva a hutníctva
- 21** Uniforma banskoštiavnického akademika – nemý svedok veselého študentského života
- 22** „Pod parou“
- 23** VII. Aj na LS Jasov nové objekty Pro Silva
Za hospodárením v objektoch Pro Silva
- 24** Krížovka a humor
Uveríte?
- 25** Chata Bojnice
Naše zariadenia
Bravčové koleno „jedna báseň“
Receptár
- 26** Pre deti
- 27** Kalendár akcií
Pozvánka: Levické poľovnícke dni
Životné jubileá
- 28** Lesníci sa zabávali až do rána

7

10

20

LESNÍK

časopis zamestnancov
š.p. LESY SR
Banská Bystrica
marec 2011

Šéfredaktor:

Ing. Vlastimil Rezek (vr)

Redaktori:

 Ing. Milan Longauer
Ing. Rudolf Bruchánik PhD.

Stáli prispievatelia:

 Mgr. Tatiana Figurová
Jiří Junek
Viliam Stockmann

Grafická úprava:

 Mária Gálová
Miloš Sedláček
Reprografické centrum
NLC Zvolen

Foto na titulnej strane:

Jiří Junek

Adresa redakcie:

 LESY SR, š.p.
Námestie SNP č.8
975 66 Banská Bystrica
telefón: 048/43 44 278
fax: 048/43 44 191
e-mail: vlastimil.rezek@lesy.sk

Návrat k uplatňovaniu Etického kódexu a obnovenie činnosti Etickej rady krátko po zmene vedenia podniku vlani v auguste sprevádzala u niektorých ľudí možno eufória, u iných zamestnancov zasa pravdepodobne nezáujem. Veď čo už pri toľkom počte pracovníkov, koľko ľudí toľko chutí. Hoci, zo začiatku aj bolo čo riešiť. Nazbieralo sa. Tu sa niekomu nezdalo spravodlivé odmeňovanie, tam zas niekoho nezobrali za člena poľovného združenia. No po niekoľkých, presnejšie povedané 12-tich podnetoch to vyzerá, ako keby už bolo v Lesoch SR všetko v poriadku. Je to strach, nezáujem, alebo nedôvera? Neviem. Iba neverím že sa nič nedeje. Pokiaľ nerátam anonym, od Vianoc prišiel iba jeden list s podnetom a Etická rada odvtedy nezasadala. Nie je čo riešiť.

Nie, nechcem aby sa začali hrnúť listy typu „pozrite sa, ako si tamten riaditeľ či správca žije, robte s tým niečo.“ Etická rada by sa mala vyjadrovať ku konkrétnym podnetom o skutkoch a správaní sa zamestnancov. A nenahovárájam si, nie vždy sa na prvý pohľad jednoznačne zlyhanie jednotlivca či skupiny dá oficiálne odsúdiť a potrestať. Paragrafy sú skutočne niekedy až príliš klukaté.

To však neznamená, že by sme nad nepravosťami mali mávnuť rukou. Aj keď vyjde snaha o nápravu niekedy naprázdno, raz sa to musí podariť. Apatia a strach vždycky bolí a aj sú najväčšími pomocníkmi zla. Takže nezostáva než oprášiť heslo prvého československého prezidenta T. G. Masaryka „Nebát se a nekrať.“ Nedôvera medzi zamestnancami a zatváranie očí totiž stojí tento podnik v konečnom dôsledku veľké peniaze.

Vlastimil Rezek

Vlastimil Rezek

Etická rada má za sebou od obnovenia jej činnosti viac ako pol roka práce. Spýtali sme sa jej členov, ako hodnotia toto obdobie a či podľa nich táto inštitúcia plní svoj účel.

Milan LAŠ
OZ Čadca

Život je plný kompromisov, žiaľ nevyhneme sa im ani v oblasti etiky. Priamosť ideálu sa pod ťarchou reality často krúti do slučiek paragrafov. Našťastie to ale neznamená, že je zbytočné sa o ideál usilovať. Tak vnímam aj etické prostredie v našej firme. Pevne verím, čas kedy sa na zasadnutiach etickej rady budú riešiť skutočne vážne etické problémy, ktoré trápia LESY SR š.p., ešte len príde.

Ján KLINEC
vedúci účtovníctva GR

Neviem porovnať prácu etickej rady teraz a pred tým, lebo som v nej nebol. Myslel som si, že tých podnetov na etickú radu bude viac a budú „štipľavejšie“. Niekedy členovia etickej rady nevedia keď sa niekto sťažuje, či je to podnet alebo nie, lebo keď sa člen spýta či to dať na prerokovanie do etickej rady, zamestnanec veľaokrát nechce aby tam bolo jeho meno. Etická rada prijíma len neanonymné podania. Stále je to o tom, mať radšej pokoj a na nič nepoukázať. Možno sú to skúsenosti od minula, že sa aj tak nič nevyrieši.

Júlia ZACHAROVSKÁ
referent financovania GR

Podnetom zamestnancov riešiť problémy cez etickú radu, najšť odpoveď na často neuveriteľné konania spolupracovníkov, sa etická rada zaoberala zodpovedne. No mám pocit, že nie všetko je v poriadku. Ľudia majú strach púšťať sa do problémov, iste poučení aj minulosťou, alebo verní našej známej „Čo ťa nepáli, nehas?“

Možno znechutení, veď spravodlivosť akoby, v tejto dobe, vyšla z módy.

Jozef ĎURKOVIČ
správca informačného systému OZ Revúca

Než aby som sa púšťal do obhajoby existencie rady, chcel by som kolegyniam a kolegom odkázať: som 38-ročný otec dvoch nedospelých detí, ktorého manželka je zamestnaná v tejto istej firme. Verte mi, že viem veľa o strachu z konfrontácie s aroganciou moci, či prerasteným egom ... ak však zavriete oči, problémy nezmiznú. Neviem, či v očiach druhých Etická rada plní svoj účel, za seba však môžem povedať, že je pripravená ho splniť.

Lubica HARNIČÁROVÁ
vedúca LS Nemšová

Či plní rada svoj účel? Určite áno. Etická rada rieši na svojich zasadnutiach podnety na porušenie Etického kódexu. Úspech a prosperitu podniku môžu zabezpečiť len zamestnanci pre ktorých sú pri ich každodennej práci slušnosť a morálne zásady úplnou samozrejmosťou. Myslím si, že obnovenie etickej rady, je dôkazom toho, že vedenie podniku chce smerovať pomocou svojich zamestnancov k prosperite pri dodržiavaní všetkých atribútov etického kódexu.

Róbert ŠTROFFEK
technik LS Staré Hory

Ak mám v krátkosti zhodnotiť obdobie činnosti rady, musím sa oprieť o akúsi priamu úmeru medzi množstvom opodstatnených podnetov a počtom konaní rady. Keďže jedným zo základných výstupov konania rady má charakter odporúčania, množstvo podaní je priamo postúpených na prešetrenie cez rôzne fungujúce mechanizmy firmy či už sú to

Anketa

vnútro podnikové smernice, kolektívna zmluva alebo všeobecne platný zákonník práce atď. Vyšpecifikovať etickú rovinu problému z jednotlivých podnetov je niekedy dosť náročné, myslím si však, že sa nám to zatiaľ darí.

A či plní táto inštitúcia účel? Určite plní, už len tým, že existuje. Pevne verím, že bdie vo vedomí ľudí nie len ako pojem, ale aj ako nástroj pripravený zodpovedne posúdiť a odporučiť.

Marcel LEHOCKÝ
OZ Rožňava

Zriadenie Etickej rady je určitým prejavom firmy voči svojim zamestnancom o tom, že uznáva a podporuje základné hodnoty slušnosti, morálky, úcty a normálnosti v medziľudských a pracovných vzťahoch na pracoviskách, rovnako aj vo vzťahoch k partnerom a zákazníkmi firmy. Teda je aj nástrojom budovania profieremného správania sa zamestnancov.

Jej účel je v budovaní pocitu zamestnancov, že ak si budú plniť dôsledne pracovné povinnosti, alebo vyžadovať ich plnenie od kolegov a podriadených a dokonca ak budú rozmýšľať a konať profieremne a hájiť záujmy firmy, ktorá im dáva prácu, nikto ich za to nebude šikanovať a trestať. Žiaľ, pracovné šikanovanie (nie vyžadovanie normálnych pracovných povinností) je aj na Slovensku častým javom, o ktorom sa len veľmi zriedkavo rozpráva a to len vtedy, keď už nadobudne obudné rozmery. A práve etická rada je inštitúciou aj pre riešenie takýchto situácií.

Etická rada však toto všetko plošne vo firme nevyrieši, dokonca nie je ani policajným orgánom firmy, ako si to niektorí myslia, lebo tú etickú radu musí mať každý zamestnanec v sebe a podľa toho sa aj správať a konať.

Prihovor generálneho riaditeľa

Milé kolegyně, vážení kolegovia.

Keď som si v hlave ukladal myšlienky, ktorými Vás chcem osloviť v tomto prihovore, mal som tam všeličo poukladané tak, aby to nadväzovalo na to, čom som už napísal a posúval sa niekam ďalej. Aby to bolo kratšie, ako to v skutočnosti je. Ale tak, ako to už v živote chodí, človek mieni a život mení. Preto sa zmenila aj moja priorita, o ktorej chcem písať.

Zmeny, ktoré sa udiali na odštepných závodoch od začiatku roka nasvedčujú, že to vnímate veľmi citlivo. Hlavne tí, ktorých sa zmeny dotkli osobne. Chodím naprieč celým Slovenskom, zhovárom sa s pracovníkmi a vnímam ich obavy, čo bude ďalej. Už som to niekoľko krát spomenul, že je veľká škoda, že sa nepodarilo znížiť režijné náklady rúznou reorganizáciou v roku 2005. Dnes by sme riešili iné problémy, ktoré by nemali taký zásadný dopad na zamestnanosť. Raz to však niekto bude musieť urobiť, aby sme nedopadli ako železničiar. A tam už je to dnes naozaj vážne. Ja som sa na niektoré postupné kroky odhodlal a som si vedomý, že za to určite nebudem velebený. Ale ponuku viesť tento podnik som nebral s úmyslom byť velebený. Bral som to s vedomím, že viem, kde podnik „tlačí topánka“ a s tým, že viem ako sa to dá riešiť. Nemám patent na rozum a preto prijímam konštruktívne návrhy, ale určite sa nezapojím do demagógie, osočovania a prázdnych rečí. Každý z vás má na zmeny svoj názor a ja ho musím rešpektovať, ale dajte ruku na srdce a priznajte si, či máte aj návrhy riešení, ktoré je potrebné realizovať z celopodnikového pohľadu, či máte všetky tie informácie, na základe ktorých sa ja musím rozhodovať, či zmeny vnímate hlavne z pohľadu toho, ako sa dotknú mňa osobne..., alebo z pohľadu ďalšej existencie firmy. Vždy to prirovnávam k chodu domácnosti, kde si vie každý spočítať, na čo má, len v štátnej firme to akosi nechceme akceptovať. Za všetkých opíšem jeden príklad vnímania zmien a zásadnú zmenu ich vnímania následne, ako sa dotýčného dotkli osobne. Jednalo sa o zmeny na ústredí OZ – post obchodného námestníka. Myslím si, že som sa dosť snažil všetkým vysvetliť dôvody, čo ma k týmto zmenám viedli, preto sa k tomu vracat nebudem. Ba dokonca boli priamo obchodným námestníkom prijaté, čo ma utvrdilo v tom, že sa mi to podarilo odkomunikovať tak, že to bolo pochopiteľné, prijateľné, akceptovateľné. Aké však bolo moje prekvapenie, keď som dostal mail, v ktorom bolo všetko inak, celý systém obchodu s drevom bol označený za škodlivý a dokonca ako „kapitán útočím na vlastnú bránu“. Opäť môžem len zopakovať, že názor rešpektujem, aj keď s ním nesúhlasím. A už tobôž nie vtedy, keď nastal obrat o 180° na základe toho, že sa zmena dotkla dotýčného osobne.

Vrátim sa však k zmienke o tom, že teraz riešime hlavne režijné náklady. Tu je potrebné pokračovať v zmenách a niešť „kožu na trh“. Na druhej strane však treba jedným dychom povedať, že Lesy Slovenskej republiky boli zriadené za účelom zmysluplne, hospodárne a trvaloudržateľne spravovať lesný majetok štátu. Podnik sa vytvoril v trojstupňovej organizačnej štruktúre, pričom generálne riaditeľstvo vnímam ako centrum na metodické riadenie, spojovací článok so zakladateľom, centrom na prerozdelenie diferenciálnej renty... Odštepne závody vnímam ako servisné strediská pre lesnú výrobu, ktorá je z pohľadu firmy najpodstatnejšia. A to nepíšem ako frázu, ale ako fakt, ktorý vnímam od svojho vstupu do štátnych lesov na post lesníka, vnímal som to tak počas celého svojho pôsobenia na lesnej správe, na ústredí závodu, vnímam to tak aj teraz na generálnom riaditeľstve. Preto mojim zámerom, ktorý som prezentoval aj na výberovom konaní na terajší post, je, aby sa vonkajšia prevádzka, teda lesné obvody a lesné správy zastabilizovali na kmeňovom štátnom majetku tak, aby s nimi už nebolo potrebné hýbať dlhé (koľko je to?) obdobie. Preto sa vytvorila pracovná skupina, ktorá by mala takýto návrh pripraviť. Sú tam pracovníci podniku, závodov aj správ, aby sa využil rôznorodý potenciál vedomostí, informácií, skúseností... A dotiahnuť to do finále tak, aby sa pod pláštikom „posilnenia vonkajšej prevádzky“ nerobili personálne čistky, ale aby sa naozaj nastavila výroba tak, aby bola funkčná, pritom ekonomicky udržateľná a hlavne stabilná. Je to totiž podstatné pre ďalšie úvahy o tom, kam sa má lesná výroba uberať ďalej, čo s inštitútom OLH, ako ďalej s projektmi starostlivosti o les (po starom LHP), kam sa majú uberať modely hospodárenia, les vekových tried... Aby sa to mohlo posúvať ďalej, naozaj treba mať stabilnú organizačnú štruktúru lesnej prvovýroby! A réžia nad ňou je kapitola, s ktorou sa vždy bude niečo diať a dnes sa aj deje.

Pri všetkom tomto vnímaní zmien a obavami pred nimi ma prekvapuje, že sú medzi nami kolegovia, ktorí si stále myslia, či už sú na podniku, závode či vo výrobe, že zmeny sa ich nemôžu dotknúť. Raz sa dotknú každého a neviem ako uvažujú, ale pri obsadzovaní nových „pavúkov“ sa určite bude hľadieť aj na ich doterajšie pôsobenie vo firme. A akýmsi oblúkom sa vraciam k mojim návštevám hlavne na ES. Zatiaľ len na jednom to bolo dobré. Všade inde sa našli nedostatky menšieho charakteru, ale aj priam ignorantsvo vyhlášky 232/2006 o označovaní a doprave dreva. Zaviedli sme elektronické aukcie dreva a s tým zmenu v obchodovaní s drevom. Vysúťažili sa z môjho pohľadu až privysoké ceny dreva a samozrejme je snaha

Ing. Igor Vizslai

o odobratie dreva v lepšej kvalite, ako sa vysúťažilo. Aj preto som nariadil zvýšiť kontrolnú činnosť v oblasti obchodu s drevom. A výsledok? Zo „štátneho krv netečie?“ Ale to štátne nám generuje zdroje na výplatu, na pestovnú činnosť, na údržbu ciest a ostatného majetku... Treba pokračovať? Verím, že nie. Ale verím aj tomu, že konečne po prečítaní si informácie, že kontrol bude viac, budú dôslednejšie a podrobnejšie, si uvedomia všetci, že aj milión sa skladá z centov a preto úniky peňazí cez obchod s drevom je niečo, čo nám musí vadit všetkým. Prečo ja musím dať vyložiť z vagóna či kamiónu kusy, ktoré určite nie sú vlákninou či cé dvojkou. Prečo konsignácia na expedíciu je vystavená tak, že nie je realizovateľná (cez 50 kubikov na kamión), prečo kusy sú zmerané a označené inak, ako je to v skutočnosti, prečo si niekto ulahčí robotu tým, že na dopravnom lístku sú surové kmene napísané tak, ako sa vyrobili pri pni (20 a viac metrov dĺžky, ktoré ani nie je možné takto prepravovať) a nie tak, aké sú v skutočnosti pri nakladaní, prečo bez mihnutia oka akceptujeme pretriedenie nami deklarovanej kvality do nižších tried u odberateľov (neveríme si?), keď v zmluvách sú ustanovenia o reklamáciách... Mohol by som pokračovať ešte dlho, pričom samostatná kapitola je samovýroba dreva. Popri tom zistené odúčtovanie vyznačovania ťažby a v poraste ani bodka...ap. Vybral som to, čo sa zistilo za posledný mesiac a je to z môjho pohľadu katastrofa. Pritom čo bráni týmto kolegom, aby si plnili svoje povinnosti tak, aby som o tom nemusel písať?

Tak títo kolegovia, zamyslite sa nad tým, ako sa postavíte vaši nadriadení ku vám pri zmenách v organizačnej štruktúre. Potom to bude šéf, ktorý je ten zlý? Potom všetci budú horší ako vy, len aby sa vás zmena nedotkla?

Haló, budiček! Nech v apríli nemusím písať o ďalších nedostatkoch, ktoré už budú výsmechom nám všetkým. Alebo ako to vnímate?! ■

Les a rozvoj vidieka

V marcovej téme Medzinárodného roka lesov chceme priblížiť vplyv lesa na rozvoj vidieckych oblastí. Ten je daný najmä počtom ľudí, ktorí na vidieku žijú a ovplyvnený výškou ich príjmov. Slovensko je výrazne vidieckou krajinou. Viac ako polovica obyvateľov žije v obciach napríklad v Banskobystrickom či Nitrianskom kraji. Jediným mestským regiónom je Bratislavský kraj, kde v obciach žije len 13,4% obyvateľstva.

Lesy pokrývajú takmer 4 miliardy ha, čo je približne 31% z celkovej výmery pôdy Zeme. Podľa UNFF (Fórum spojených národov o lesoch) sú lesy domovom pre viac ako 300 miliónov ľudí na celom svete a živobytie viac ako 1,6 miliárd obyvateľov Zeme je závislé práve na lesoch. V Európskej únii sa pokrytie územia lesmi pohybuje na úrovni 36% (od 1% na Malte až po 70% v severských krajinách) a každý rok sa zvyšuje.

Les mal a aj v súčasnosti stále má výrazný vplyv na život vidieckych obyvateľov. Peniaze a tým aj možnosť rozvoja im prináša predaj dreva a jeho spracovanie, ale aj zber lesných plodov či služby rekreácie a turistiky. Najväčšie možnosti zamestnania na vidieku ponúka práve lesné hospodárstvo a nadväzujúci drevospracujúci priemysel. Drevorubači a menšie píly patria neodmysliteľne ku koloritu mnohých obcí. Napriek tomu, že sa počet zamestnancov postupne znižuje, v roku 2008 pracovalo v odvetví lesného hospodárstva ešte takmer 26 tisíc ľudí. Na tento počet nadväzuje viac ako 23 tisíc zamestnancov v drevospracujúcom priemysle a takmer desať tisíc v celulózovom priemysle. Tieto čísla nadobúdajú ešte väčší význam najmä ak si uvedomíme, že tieto pracovné miesta sú poskytované lesníctvom a drevárstvom v najchudobnejších oblastiach Slovenska, aj v tzv. hlavových dolinách.

Lesné hospodárstvo však nepomáha iba s udržiavaním zamestnanosti na vidieku. Prispieva tiež k udržaniu rázu tradičnej vidieckej krajiny a zachovaniu

prírodných a kultúrnych hodnôt. Okrem dreva les ponúka aj iné možnosti svojho využitia. **Nedrevné produkty a služby** tvoria približne 10-20% príjmov v lesnom hospodárstve. Pozostávajú z produktov biologického pôvodu - huby, liečivé byliny, živice, farbivá, šťavy, lesné ovocie, čečina, zverina a pod. **Služby** a využívanie lesa v sociálnej oblasti zahŕňajú napríklad poľovníctvo, lesnú turistiku, rekreáciu, liečenie, šport, lesnú pedagogiku a vzdelávanie, environmentálne služby a mnohé iné.

DIVERZIFIKÁCIA ČINNOSTI VO VIDIECKOM PRIESTORE

Veľký potenciál pracovnej sily na vidieku v spojitosti s významným prírodným a kultúrnym dedičstvom Slovenska ponúka široké možnosti rozvoja vidieka. Dôležitým prínosom lesníctva k rozvoju **vidieckeho cestovného ruchu** je najmä starostlivosť o lesy a krajinu i budovanie infraštruktúry, ktoré zvyšujú prístupnosť, atraktivitu regiónov, lákajú turistov a návštevníkov hľadajúcich odpočinok, športové vyžitie, rozptýlenie, umenie, zábavu i poznávanie. Popri poskytovaní ubytovania v lesníckych a poľovníckych zariadeniach, vytvárajú lesníci predpoklady aj pre zabezpečovanie služieb ako napr. **lesoturistika**, ktoré využívajú osobitosti lesného prostredia na uspokojovanie potrieb návštevníkov. Ide tu predovšetkým o poznávanie fauny a flóry v jej prirodzenom prostredí, pešiu turistiku, horskú turistiku, pozorovanie vtákov, prácu s prírodným materiálom,

rezbárstvo, zber lesných plodov a ich následné spracovanie a využitie v gastronómii, jazda na koni, ďalej poľovníctvo, sokoliarstvo, prípadne rybolov.

VYUŽÍVANIE ALTERNATÍVNYCH ZDROJOV ENERGIE

Súčasný podiel palivovej dendromasy (palivového dreva a štiepky) ako **najvýznamnejšieho obnoviteľného zdroja energie** na celkovej spotrebe prvotných energetických zdrojov je približne 2,1%. Slovensko sa zaviazalo Európskej únii, že do roku 2020 zvýši podiel obnoviteľných zdrojov energie (vrátane vodnej, veternej a geotermálnej energie) na celkovej potrebe na 14 %. Zvyšovanie využívania dreva na úkor neobnoviteľných zdrojov môže efektívne podporiť ekonomiku lesného hospodárstva a lesnícke aktivity vo vidieckych regiónoch. Ide najmä o zalesňovanie poľnohospodársky nevyužívaných pozemkov na produkciu biomasy, čo aj v budúcnosti povedie k udržaniu zamestnanosti a zvyšovaniu príjmov, rastu spracovateľských kapacít a tiež alternatívneho využitia nelesných pôd.

Čoraz významnejšiu úlohu v rozvoji vidieka zohráva aj **podpora lesného hospodárstva zo zdrojov EÚ**. Najviac prispievajú investície do projektov ozdravných opatrení, projektov obnovy lesných porastov v horských oblastiach, protipožiarnych opatrení (protipožiarné nádrže, pásy a priesečky) a lesnej dopravnej siete. ■

Vlastimil Rezek a NLC

Druhú cenu generálneho riaditeľa v Medzinárodnom roku lesov získala firma Gašparík z Makova

Vlastimil REZEK

V poradí druhú cenu generálneho riaditeľa Lesov SR, tentoraz za „Vysoko efektívne spracovanie slovenského dreva do finálnych výrobkov,“ získal výrobca impregnovaných stĺpov - rodinná firma Gašparík z Makova. „Keď som sa rozhodoval komu udeliť túto cenu, hľadal som niečo, čo je netradičné. Rozhodol som sa pre firmu, ktorá komplexne dokáže spracovať drevo. Také čo les ponúka, nie iba to, čo drevári potrebujú,“ povedal generálny riaditeľ Igor Vizslai. Firma dokáže využiť všetky hrúbkové stupne vrátane tenkej hmoty.

Spoločnosť Gašparík s.r.o. začínala ešte v roku 1991 pod iným názvom najskôr ako nájomca drevoskladu štátnych lesov. Obchod s drevom, ktorým sa v počiatkoch zaoberali, však v druhej polovici 90-tych rokov prestal byť pre túto spoločnosť efektívny. Od roku 1997 spustili Gašparíkovci impregnačný závod a po krachu Bučiny Zvolen zostali jedinými výrobcami impregnovaných stĺpov v krajine.

Na výrobu stĺpov ročne spotrebujú okolo 30.000 metrov kubických dreva a ich výrobky používajú okrem domáceho Slovak Telekomu aj obchodní partneri z Maďarska, Slovinska, Nemecka či Českej republiky. Tenkú hmotu do 15 centimetrov, ktorá vzniká ako súbeh výroby stĺpov, využívajú na drevené impregnované palisády, záhradné koly, ale aj výrobu záhradného nábytku. Väčšina výrobkov je pre nízky záujem slovenského trhu určená na export. ■

Noví riaditelia závodov

Od začiatku marca vymenoval generálny riaditeľ Igor Vizslai do funkcie päť nových riaditeľov závodov.

Na východe Slovenska povedie OZ Sobrance Stanislav Jevčák a OZ Košice bude riadiť Ján Hruškovic. Severné závody v Žiline a Čadci dostali pod svoju gesciu Róbert Sivčák a Tomáš Ježík, posledným menovaným riaditeľom sa stal Tomáš Čuka, ktorý povedie odštepny závod Levice. Novým riaditeľom prajeme veľa úspechov. ■

Do systému elektronického zasielania výplatných pások sa zapojila približne tretina zamestnancov

Zatiaľ necelá tretina z celkového počtu viac ako 3500 pracovníkov podniku sa zapojila do systému elektronického zasielania výplatných pások (EVP), ktorý by mal Lesom SR ušetriť náklady, ale aj ochrániť životné prostredie. K 1145 zamestnancom, ktorí s takouto formou informovania o výške svojej výplaty súhlasili, však pribudnú v krátkom čase ďalší. Napríklad v OZ Sobrance zatiaľ projekt EVP vôbec nespustili a minimálnu odozvu mal aj vo Vranove nad Topľou. Opačne sú na tom v Žarnovici, kde výplatnú pásku na e-mailovú adresu doručujú viac ako 96 % THZ, čo je mimochodom väčšie percento, ako na generálnom riaditeľstve.

„Pripomína mi to zavádzanie posielania výplat na bežné účty. Na tento, dnes už bežný spôsob vyplácanie miezd niektoré závody tiež pristúpili rýchlo a na niektorých to trvalo dlhšie,“ skonštatoval vedúci účtovníctva podniku Ján Klinec.

Keď sme sa v Žarnovici opýtali ako sa im na „novinku“ podarilo presvedčiť takýto počet ľudí, žiaden zázračný recept vraj neexistuje. „Naši ľudia nie sú proti tomu. Iba sme predtlačili so súhlasmi rozдали správcom a zamestnanci ich bez výraznejšieho presvedčovania podpísali,“ tvrdila mzdová účtovníčka Oľga Šebová.

Obavy z toho, že by cudzí ľudia mali prístup k údajom sú neopodstatnené. Súbor sa nedá bez hesla otvoriť a heslo je možné po dohode s pracovníkmi mzdovej účtárne kedykoľvek zmeniť. Pokiaľ by sa k zasielaniu EVP pridala prevažná väčšina zamestnancov, podnik ročne ušetrí približne 10.000 eur a životné prostredie sa nebude musieť vyrovnáť s tisíckami kilogramov nerecyklovateľného, indigo-vého papiera. ■

(vr)

Počet výplatných pások v podsystéme PaMR k 1.3.2011

Počet výplatných pások na email				Celkový počet			%		
OZ	THZ	R	Splolu	THZ	R	Splolu	THZ	R	Splolu
Šaštín	28	1	29	93	19	112	30,11%	5,26%	25,89%
Smolenice	46	2	48	94	44	138	48,94%	4,55%	34,78%
Palárikovo	16	1	17	89	19	108	17,98%	5,26%	15,74%
Levice	45	3	48	109	26	135	41,28%	11,54%	35,56%
Topoľčianky	8	0	8	72	34	106	11,11%	0,00%	7,55%
Prievidza	91	3	94	105	14	119	86,67%	21,43%	78,99%
Trenčín	68	5	73	86	21	107	79,07%	23,81%	68,22%
Považ. Bystrica	14	0	14	76	29	105	18,42%	0,00%	13,33%
Žilina	33	2	35	72	35	107	45,83%	5,71%	32,71%
Čadca	53	0	53	81	24	105	65,43%	0,00%	50,48%
Námestovo	49	0	49	80	40	120	61,25%	0,00%	40,83%
Lipt. Hrádok	92	25	117	118	31	149	77,97%	80,65%	78,52%
Beňuš	18	0	18	89	40	129	20,22%	0,00%	13,95%
Čierny Balog	40	0	40	94	31	125	42,55%	0,00%	32,00%
Slov. Ľupča	64	1	65	79	21	100	81,01%	4,76%	65,00%
Žarnovica	85	5	90	88	21	109	96,59%	23,81%	82,57%
Kriváň	10	0	10	97	26	123	10,31%	0,00%	8,13%
Rim.Sobota	28	0	28	79	12	91	35,44%	0,00%	30,77%
Revúca	35	1	36	95	29	124	36,84%	3,45%	29,03%
Rožňava	16	0	16	79	27	106	20,25%	0,00%	15,09%
Košice	28	2	30	95	49	144	29,47%	4,08%	20,83%
Prešov	20	0	20	143	33	176	13,99%	0,00%	11,36%
Vranov n. Top.	10	0	10	102	35	137	9,80%	0,00%	7,30%
Sobrance	0	0	0	81	15	96	0,00%	0,00%	0,00%
OZLT BB	39	25	64	51	317	368	76,47%	7,89%	17,39%
Semenoles	6	0	6	44	88	132	13,64%	0,00%	4,55%
OZ Biomasa	3	6	9	21	30	51	14,29%	20,00%	17,65%
GR	108	10	118	119	23	142	90,76%	43,48%	83,10%
Splolu	1053	92	1145	2431	1133	3564	43,32%	8,12%	32,13%

Dražba cenných sortimentov na OZ Prešov opäť úspešná

Februárová dražba najkvalitnejších sortimentov, v ktorej OZ Prešov ponúkal na predaj takmer 450 metrov kubických výrezov prebehla opäť úspešne. Oproti vyvolávacím cenám sa podarilo zvýšiť tržby za predaj prevažne listnatých sortimentov o viac ako 30.000 eur.

Dňom 1.2.2011 došlo k zlúčeniu OZ Prešov a bývalého OZ Bardejov, takže okrem náročného procesu zlučovania a delimitácie majetku tu bola aj ďalšia výzva zorganizovať a zabezpečiť prvú spoločnú dražbu dreva hodnotných sortimentov.

Úlohou obchodu je logisticky načarovať predaj dreva cenných sortimentov tak, aby sa dosiahol mimoriadny finančný efekt. Termín konanej dražby v dňoch 21.2. až 25.2.2011 bol dobrý, pretože sa nám podarilo zachytiť záver sezóny na spracovanie kvalitného javora. Tomu nasvedčuje aj početná účasť dražiteľov na konanej dražbe.

OZ Prešov ponúkal na ES Prešov 344,39 m³ a ES Bardejov 104,76 m³ (spolu 449,15 m³) drevnej hmoty predovšetkým v drevinách dub, buk, jaseň, javor, čerešňa, brest a smrekovec. Záujemcovia odovzdali na ES Prešov 19 a ES Bardejov 11 ponúk. Predaných bolo 445,14 m³, čím bola dosiahnutá úspešnosť predaja vo výške 99,1%. Rozdiel medzi vyvolávacou a kúpnou cenou je +30 272,16 €. Táto suma isto významne pomôže v hospodárení nášho odštepného závodu.

Najväčší záujem bol o kmeň v drevine javor s rozmermi: 5,6 m dĺžka a 63 cm hrúbka, kde ponuka bola vo výške 4333 €/m³ bez DPH (ES Bardejov, táto ponuka vysoko prekročovala priemer), v drevine dub o kmeň s rozmermi: 8,7 m dĺžka a 57 cm hrúbka, kde ponuka bola vo výške 400 €/m³ bez DPH (ES Prešov).

Úspešnosť každej dražby závisí od odbornosti ale aj ochoty a ústretovosti celého radu ľudí urobiť pre firmu niečo navyše. Takže poďakovanie patrí pracovníkom lesných správ, expedičných skladov aj ústredia OZ.

Napriek tomu, že príprava a realizácia každej dražby je proces náročný na čas, logistiku, úložný priestor aj organizáciu prác na ES a v obchode, transparentnosť predaja cenných sortimentov a v konečnom dôsledku aj jej finančný efekt je nezanedbateľný. Preto s touto formou predaja drevnej hmoty na OZ Prešov chceme pokračovať aj v budúcnosti. ■

Miroslav Lelák
referent obchodu

LESY SR a TU Zvolen budú spolupracovať na riešení dopravy kalamitného dreva z neprístupných porastov

Vlastimil REZEK

Veterné, snehové či lykožrútové kalamity postihujú v územiach spravovaných podnikom LESY SR každoročne tisíce hektárov lesa so stovkami tisíc až miliónmi metrov kubických dreva. Nie všetky postihnuté porasty sú však blízko ciest. Veľká časť dreva zostávajú pre špatnú dostupnosť v lese a neprinášajú osôh ani podniku, ani odberateľom. LESY SR preto budú na riešení tohto problému spolupracovať s Technickou univerzitou vo Zvolene, ktorá navrhne niekoľko možností spracovania tejto doposiaľ nevyužiteľnej hmoty. Na spolupráci sa na spoločnom stretnutí začiatkom marca dohodlo vedenie Lesov SR a zástupcovia TU vedení rektorom Jánom Tučekom.

Pilotným projektom, ktorý ukáže možnosti ekonomicky efektívnej dopravy doteraz nedostupného dreva bude spracovanie kalamity v Bystrianskej doline. „Od roku 2004 podnik už viackrát požiadal orgány ochrany životného

prostredia o povolenie výstavby lesnej cesty na tomto území, no vždy neúspešne,“ upozornil rozvojovo – technický riaditeľ podniku Ján Švančara. Pôvodne 19.000 m³ nespracovanej kalamitnej hmoty sa zásluhou premnoženého lykožrúta rozšírilo na 300.000 - 350.000 m³, z ktorých už je však časť nepoužiteľná.

Pravdepodobne najschodnejšou možnosťou priblíženia dreva je jeho doprava lanovkami. Dopravná vzdialenosť však bude mimoriadne veľká, v niektorých prípadoch sa pohybuje na hranici dvoch kilometrov a viac. Podnik je rozhodnutý drevo vyťažiť aj v prípade nulového zisku. Pokiaľ by náklady prevýšili tržby, pristúpia LESY SR na vyťaženie kalamitného dreva iba tam, kde jeho ponechanie ohrozí kvôli rozširovaniu kalamity zdravé porasty. Po Bystrianskej doline by mohli nasledovať aj ďalšie lokality, napríklad na severnej strane Nízkych Tatier. ■

Už po siedmykrát absolvovali furmani v rázovitej Oravskej obci Novotš so svojimi chladnokrvníkmi atraktívnu súťaž pozostávajúcu z troch disciplín (zručnosť, rýchlosť, sila). Pravidelne sa stretávajú v poslednú fašiangovú sobotu a tak tomu bolo tomu aj v tomto roku. Na štarte sa v sobotu 5. marca prezentovali furmani z Oravy, Kysúc, Turca, Ponitria a blízkeho Poľska s 28 koňmi. Doslova záplava nádherných chladnokrvných koní, divákov a furmanov so snahou dokázať svoje umenie, silu a vzájomnú súhru s koňom naplnila súťažný areál a hladisko do optima.

Organizátori – Obec Novotš, Agrovex družstvo Novotš a duša furmanských pretekov LESY SR š.p. OZ Námestovo pripravili túto slávnosť vo veľkom štýle. Veď išlo z ich strany o prvú väčšiu akciu v rámci MRL (Medzinárodný rok lesov). Dominantné logo, ako perla v areáli, budilo zvedavosť a veľmi zaujalo a oslovilo nemalo divákov a hostí, ktorí si ho pre precízne spracovanie zvečnili v mobiloch a fotoaparátach.

Cezhraničná spolupráca s Poľskom a účasť furmanov z Kysúc, Turca dávajú súťaži nadregionálny a medzinárodný charakter.

Po slávnostnom sprievode obcou

Furmanské dni v Novoti na Orave – 7. ročník NFD

v piatok podvečer s goralskou muzikou bolo oficiálne otvorenie už len samozrejým doplnkom oficiálnych súťaží. Svojou účasťou generálny riaditeľ lesníckej sekcie a spracovania dreva MP SR Ing. Olajec a rozvojovo-technický riaditeľ Lesov SR š.p. Ing. Švančara potvrdili, že kultúrne dedičstvo dávných tradícií predkov v regióne je resp. bolo doménou lesníckej činnosti. Slávnostne NFD otvoril Ing. Jasošský, šéf NKÚ.

Tri disciplíny, z ktorých dve prebiehali súbežne na dvoch kolbištiach mali hladký, nekomplikovaný priebeh. Nechýbali emócie divákov a aj súťažiacich, avšak pravidlá súťaže neboli porušené. Areál súťaží navštívili bezmála štyri tisícky divákov a mali čo pozerieť. Z 28 koní v súťaži bolo až 21 žrebčov, tri kobyly a štyri valachy. Všetko v perfektnom postroji, v dobrej úprave a kondícii. Medzi kočišmi prevládali mladí, najstarším už veteránom súťaže bol p. Šimurda (68r.) z Or. Veselého. Svoju úlohu zvládli všetci výborne. Oravcom pomiešal karty v umiestnení p. Kitaš Pavol z Golianova pri Nitre. Známy to furman zbierajúci vavriny z viacerých súťaží na Slovensku. Nepreberné množstvo stánkov s postrojmi a ďalšími súčasťami výbavy konského výstroja doplnili atmosféru 7. ročníka NFD. Fantastické počasie - krásny slnečný deň vytvorilo a dokreslilo úžasný kolorit celej akcie.

V súťažnom areáli a jeho bezprostrednej blízkosti boli

v ponuke ďalšie zábavné akcie pre deti (psie záprahy, jazda na koni...) a snád' najväčšou „ozdobou“ zábavy detí bola perfektne pripravená a zvládnutá lesná pedagogika. Na siedmich stanovištiach si deti vypočuli, porozprávali a preverili svoje vedomosti o lese, zapexesovali atď. Nevšedný záujem detí vyvolal až únavu lesných pedagógov a vyčerpanie zásob prezentov, vecných a sladkých odmiem. Tá únava bola však sladká, veď bola za dverami detského raja.

S odhodlaním „o rok opäť“ o 15,00 hod. boli vyhlásené výsledky jednotlivých súťaží. Šéfovia usporiadateľských organizácií páni Kondela, Poleta a Herud odovzdali víťazom vecné ceny, diplomy, medaily a poháre pre víťazov.

Silová súťaž bola disciplínou, ktorá vyvolala rozpaky aj medzi divákmi, smrekové výrezy 1,84 m³ a 0,94 m³, spolu 2,78 m³ boli nad sily koní a do cieľa toto 2,5 tonové bremeno nedotiahol ani jeden. Najbližšie pred cieľom 0,50 m na 15 m dráhe skončil víťaz disciplíny. ■

Josef Brunčák

Výsledky:

Zručnosť:	Sila:	Rýchlosť:
1. Pavol Kitaš, Golianovo, žrebec 4 r.	1. Ján Lieskovský, Liesek, žrebec 6 r.	1. Pavol Kitaš, Golianovo, žrebec 4 r.
2. Ján Lieskovský, Liesek, žrebec 7 r.	2. Ján Lieskovský, Liesek, žrebec 7 r.	2. Peter Zvolenský, Milowka žrebec 7 r.
3. Ján Lieskovský, Liesek, žrebec 6 r.	3. Miroslav Šulava, Klubina, žrebec 4 r.	3. Peter Kitaš, Žaškov valach 4 r.

www.novot.sk, fotogaléria, výsledky

Lesná pedagogika u Lesov ČR v roku 2010: 700 akcií pre 80.000 ľudí

V minulom roku prichystali Lesy ČR takmer 700 akcií so zameraním na lesnú pedagogiku. Spolu sa všetkých uskutočnených akcií zúčastnilo takmer 80.000 ľudí, ktorým lesní pedagógovia venovali viac ako 4150 hodín. Išlo najmä o akcie typu Dny s LČR, ktoré majú z roka na rok väčšiu návštevnosť. Obľúbenými a školami vyhľadávanými aktivitami sú vychádzky do lesa s lesníckymi odborníkmi, lesnými pedagógmi, ktorí majú pre žiakov a študentov nachystané veľmi pestré interaktívne vzdelávacie programy.

Nie iba deti, ale aj široká laická verejnosť má tak možnosť prostredníctvom aktivít lesnej pedagogiky pochopiť význam lesného hospodárstva a dreva, ako obnoviteľnej suroviny. Vo veľkej časti akcií nechýbajú ani odborné prednášky, besedy, súťaže, semináre, alebo výstavy.

So záujmom o lesnú pedagogiku narástol aj počet zamestnancov lesov ČR, ktorí absolvovali kurz lesnej pedagogiky. Tento kurz organizuje dvakrát do roka Združenie lesných pedagógov Hranice na Morave. V súčasnosti má štátny podnik Lesy Českej republiky spolu 173 lesných pedagógov. Tí sa zameriavajú najmä na tzv. zážitkové poznávanie lesa. Ide o vnímanie informácií, vecí a predmetov a činností všetkými zmyslami. Účastníci si tak môžu niektoré činnosti sami vyskúšať, alebo sú do vzdelávania zapojení prostredníctvom zábavných interaktívnych hier. Lepšie tak dokážu prijímané informácie vnímať a spracovávať.

Rozmanitú ponuku lesnej pedagogiky plánujú Lesy ČR aj pre tento rok. Vzhľadom na oslavy Medzinárodného roka lesov sa očakáva väčší záujem verejnosti o informácie súvisiace s lesným hospodárstvom a teda aj nárast počtu účastníkov jednotlivých akcií organizovaných pri tejto príležitosti. ■

Zbyněk Boublík

Deň v materskej škôlke

Dňa 22.2.2011 lesníci a lesní pedagógovia z Lesov SR, š.p., Odštepného závodu Považská Bystrica otvorili Medzinárodný rok lesov 2011 akciou „Deň v materskej škôlke“. Zavítali medzi deti do materskej škôlky na ulici Mierova v Považskej Bystrici a na školskom dvore im pripravili príjemné prekvapenie vo forme pohybových aktivít. Prostredníctvom hier lesníci deťom priblížili lesné zvieratká, krmili medveďa, hrali sa na húsenicu, dotýkali sa zimných kožuškov zvierat, skákali ako žabky, zajkovia a tí najstarší ako kamzíky. Deti fúkali do obláčika – papierového kornúta ako vetrík a zisťovali hmatom drsnosť kôry stromov. Na záver „ujovia“ lesníci zavesili na strom krmidlo pre vtáčiky a škôlkari prisľúbili starostlivosť o ne. „Tak čo deti, páčilo sa vám lesnícke

dopoludnie“ na záver sa spýtala Alena Kaššáková, lesná pedagogička. Škôlkari súhlasne prikyvovali hlavami a s vyštípanými líčkami odchádzali do svojich tried. Deti lesníkom za odmenu darovali vlastnoručne maľované obrázky prírody. ■

Eva Gabovičová, lesný pedagóg

Lesy ČR zaznamenali za vlaňajší rok rekordný zisk 3,13 miliardy korún

V roku 2010 sa Lesom ČR po ekonomickej stránke výnimočne darilo. Podľa najnovších, zatiaľ však neauditovaných údajov, dosiahli Lesy ČR vlani za celú históriu existencie od roku 1992 rekordný hospodársky výsledok (HV) vo výške 3,13 miliardy korún. A to aj napriek tomu, že sa podnik musel v priebehu roka vyrovnávať s viacerými nepriaznivými okolnosťami akými boli napríklad povodne, alebo poveternostné vplyvy. Škody po povodniach a veterných kalamiach dosiahli takmer miliardu korún. „Je to pre nás naozaj veľký úspech. Dosahovanie kvalitných ekonomických výsledkov, z ktorých má prospech nielen podnik samotný, ale aj štát, je naším hlavným cieľom,“ poznamenal generálny riaditeľ Lesov ČR Svatopluk Sýkora.

Štruktúra HV pritom zodpovedá základnému poslaniu podniku. Najväčšia časť, viac ako 72 percent pochádza z hlavnej činnosti, teda z lesníckeho hospodárenia a predaja drevnej hmoty. Ostatné položky v štruktúre HV Lesov ČR zohrali menšiu rolu: finančný HV 260 miliónov Kč (cca osem percent) a predaj nepotrebného majetku 602 miliónov (asi 19 percent).

Najväčší podiel na rekordne úspešnom HV má pozitívny vývoj cien dreva a úspešne realizovaný dvojročný reštrukturalizačný program. „V roku 2010 došlo k využitiu zákonných ťažbových možností, dané limity sme v žiadnom prípade neprekročili. Znížil sa podiel náhodných ťažieb a pozornosť sme venovali aj prepojeniu aktuálnych cien na trhu s drevom s ťažbou zodpovedajúcich porastov. Celková výška ťažby osem miliónov metrov kubických je na úrovni predchádzajúcich rokov,“ uvádza Svatopluk Sýkora.

Reštrukturalizačný program bol prijatý s cieľom oživenia ekonomiky podniku a zlepšenia jeho výsledkov. V jeho rámci bol posúdený spôsob hospodárenia podniku a optimalizované všetky náklady a príjmy podniku. „Žiadne z uskutočňo-

vaných racionalizačných opatrení nemalo vplyv na riadne plnenie si povinnosti v starostlivosti o les a jeho obnovu, neprišlo k obmedzeniu pestovateľských činností či ochrany lesa, ani verejno-prospešných aktivít podniku,“ hovorí Svatopluk Sýkora

Dôkazom toho sú náklady vynaložené podnikom na pestovateľskú činnosť v minulom roku. „Tie dosiahli rekordnej výšky takmer dve miliardy korún. Iba na výsadbu nových lesných porastov podnik vynaložil približne 600 miliónov korún (...),“ podotkol Svatopluk Sýkora

Na všetky náklady si podnik musí zarábať svojou vlastnou činnosťou, nezaťažujú tak výdavky štátneho rozpočtu. Naopak, do štátneho rozpočtu významné finančné prostriedky odvádzajú. ■

Zbyněk Boublík
(redakčne skrátene)

Predaj zvyškov po ťažbe

Potenciál zvyškov po ťažbe je v ČR daný ťažbou približne 16 miliónov metrov kubických hrubej drevnej hmoty, s čoho na Lesy ČR pripadá približne polovica. Reálne využiteľný potenciál zvyškov po ťažbe však odhaduje štúdia ministerstva životného prostredia na 430.000 ton. LČR ročne vynakladajú na upratovanie zvyškov po ťažbe cca 250 miliónov Kč. Vlani však za ich upratovanie ušetrili 30 miliónov korún, pričom výnos z predaja bol pre Lesy ČR 15 miliónov korún. Ekonomický prínos z predaja zvyškov po ťažbe tak bol vlani 45 miliónov korún, ich predaj je tak pre LČR jednoznačne výhodný.

S rastúcim dopytom po ťažbových zvyškoch rastie aj ich predajnosť prostredníctvom rámcových kúpnych zmlúv a elektronických aukcií. Ani prostredníctvom elektronických aukcií sa však nepodarilo predaj všetky ťažbové zvyšky, ktoré navyše nie je možné opakovane ponúkať a je nutné ich odpratať pred zalesnením.

Za roky 2009 a 2010 štátny podnik utril za predaj ťažbových zvyškov cca 15 miliónov korún a naopak ušetril cca 50 Kč/m³ v nákladoch na upratovanie. ■

Zbyněk Boublík

Prehľad o ponuke a dopytu pri elektronickej aukcii v rokoch 2009 – 2010

Rok	Ponúkané	Predané	%	Priemerná cena Kč
	m ³			
2009	282.076	105.260	37,3%	5,9
2010	510.091	335.754	65,8%	16,5
Celkom:	792.167	441.014	55,7%	14,1

Celkové množstvo predaných ťažbových zvyškov neustále rastie, ako ukazuje tabuľka množstva predaných ťažbových zvyškov v rokoch 2009 – 2010

Obchodný kanál	Realizované objemy v [m ³]	
	2009	2010
EAD	105 260	335 754
Obecný obchod	321 712	182 519
RKS	39 380	224 114
Celkový súčet	466 352	742 387

Lesy ČR: dve miliardy na pestovateľskú činnosť v roku 2010; 60 miliónov nových stromčekov

O tom, aká je pre Lesy ČR významná pestovateľská činnosť, svedčia údaje za vlaňajší rok. Náklady na pestovateľskú činnosť znova vlani dosiahli výšky takmer dvoch miliárd korún (asi 82 miliónov eur) a iba na výsadbu nových lesných porastov podnik vynaložil takmer 600 miliónov korún (necelých 25 miliónov eur). V roku 2010 bolo v lesných porastoch spravovaných Lesmi ČR vysadených takmer 60 miliónov sadeníc lesných stromčekov. „Tento podiel výsadby patrí k najvyšším v Európe a svedčí tiež o nadštandardnej starostlivosti o lesné porasty. Výsadba sadeníc je významná nielen svojím rozsahom, ale aj z hľadiska vynaložených finančných prostriedkov,“ hovorí generálny riaditeľ Lesov ČR Svatopluk Sýkora.

V minulom roku LČR zalesnili časti lesov o celkovej ploche 11.000 hektárov. Ďalších takmer 2600 hektárov sa podarilo obnoviť prirodzenou cestou. Z celkového počtu vysadených sadeníc išlo o 45 druhov drevín, ktoré tak významne podpora

rozmanitosť druhovej skladby českých lesov. Viac ako 35 druhov z celkového množstva boli listnaté stromy a jedle, ktoré sú označované za melioračné a spevňujúce dreviny. „Neobmedzujeme sa iba na obnovu tradičných ihličnatých drevín, ako sú smrek, alebo borovica. Vyššia druhová rozmanitosť v lesoch je zásadná preto, že zmiešané lesné porasty budú schopné lepšie sa prispôbiť častým extrémom meniacich sa prírodných podmienok. Výrazne pri obnove porastov prekračujeme zákonom stanovené percento melioračných a spevňujúcich drevín,“ objasňuje Svatopluk Sýkora.

Podľa lesného zákona je výsadba nových stromčekov na plochách vzniknutých ťažbou dreva povinnosťou každého majiteľa či správcu lesa. Okrem samotnej výsadby existuje aj povinnosť dlhodobej, minimálne sedemročnej starostlivosti o vysadené sadenice. Táto starostlivosť označovaná ako ochrana mladých lesných porastov zahŕňa ochranu proti zveri, zarastaniu burinou, škodlivému hmyzu, hlodavcom a ostatným škodlivým biotickým činiteľom najmä hubovým chorobám.

V tomto roku Lesy ČR plánujú zaistiť rovnako kvalitnú starostlivosť o lesné porasty ako vlani. ■

Zbyněk Boublík

Buková „šajta“ je ťažká....

O tejto starej známej veci sa mohli presvedčiť zamestnanci OZ Kriváň jedného pekného februárového dňa na chate Štiavnik- Látky v jednej z disciplín zimných športových hier. Deň bol ako vystrihnutý z pohľadnice. Slniečko svietilo, sneh sa trblietal a všetci sa tešili zo spoločného stretnutia. Bolo že to rečí, aké ľahké sú jednotlivé disciplíny...Buková šajta nebola taká ľahká, ako sa niektorí domnievali. Pri sekani dreva sa tiež jasne ukázalo, kto každý deň drevo rúbe. No a že nie všetko je v sile, ale v presnosti, dokázali naše kolegyne v súťaži s triafaním šišiek na cieľ, ktorú jednoznačne vyhrali.

Po absolvovaní všetkých disciplín boli vyhlásení víťazi, ale zvíťazili vlastne všetci, pretože aj toto je spôsob, ako stmeliť kolektív a pripraviť ho na plnenie náročných pracovných úloh. ■

Marian Rogožník,
vedúci LS Málinec

Poľovnícke zaujímavosti z OZ Rožňava

PREDČASNÉ ZHODY DANIELA

Prvé danielie zhody sezóny 2010/11 sa vo Zvernici Betliar, v správe Lesov SR, OZ Rožňava našli v trochu netradičnom a nečakanom termíne. Dňa 3. decembra 2010 zamestnanec zvernice pri rozvoze krmiva našiel na jednom z krmovísk v časti zvernice Čučma čerstvý pár zhodov daniela. Zhody dosahujú hodnotu 172 bodov CIC. Podľa pozorovania ide o starého daniela v plnej kondícii bez akýchkoľvek vonkajších známok poranenia alebo choroby. Po zhodení sa danielovi zavalili čerstvé pučnice lykom, tak ako sa to bežne deje, avšak v úplne inom období roka. Pri pozorovaní v polovici februára mal už na pravej strane narastený asi 15 cm kmeň v lyku. Doteraz sa takýto prípad predčasného zhodenia parožia daniela vo zvernici neobjavil. Čo bolo jeho príčinou? Môžeme sa len domnievať o individuálnej hormonálnej poruche, keďže pohlavné hormóny riadia celý cyklus rastu a zhadzovania parožia jeleňovitých. Istotne bude zaujímavé sledovať, kedy sa tomuto danielovi ukončí rast nového parožia a aké parožie mu vôbec narastie?

JELEŇA TRAGÉDIA V STAROM PNI

Koncom minulého roka lesníci pri spoločnej poľovačke na diviaky v horskom poľovnom revíri Pipitka v správe Lesov SR OZ Rožňava náhodne objavili miesto jelenej tragédie, ktorá sa tu odohrala pred niekoľkými dňami. Mladý, veľmi dobre založený jeleň - korunový desatorák s druhým parožím objavil zabudnuté a rokmi nepoužívané solisko v starom deravom pni. Či tam ešte cítil nejaký zvyšok soli, alebo to bola len jeho zvedavosť, to sa už nedozvieme. Jeleň do diery v pni vopchal hlavu s parožím tak nešťastne, že sa mu členité parožie v pni zaseklo a nevedel ho už vybrať von. Čím viac sa usiloval vyslobodiť hlavu, tým viac a pevnejšie sa parožie zasekávalo do zvyškov pňa. Rovnako sa už nedozvieme ani to, ako dlho sa jeleň trápil a zápasil v tomto zajatí, no pravdepodobne si pri tom zlomil väzy. Aj keď sme už tomuto nádejnému jeleňovi nevedeli pomôcť, mali by sme si zobrať z tejto tragédie ponaučenie a nadchádzajúcom jarnom období pri dopĺňaní solníkov prekontrolovať aj ich stav, najmä tých starších a zabudnutých či náhodou nepredstavujú podobnú nebezpečnú pascu pre zver. ■

Marcel Lehocký

Michal Garaj

**M. Garaj pri odchode do dôchodku:
„starovodské lesy budú žiť ďalej...!“**

Vzkriesenie pod Zlatým stolom

S úctou i radosťou som dokončil svoj druhý novinársky rozhovor s Michalom Garajom pár dní potom, ako po 25-tich rokoch vo funkcii vedúceho Lesnej správy Stará voda a 44 rokoch roboty pre tamajšie lesy v Hnileckej doline odišiel na dôchodok. S radosťou i úctou preto, že kým pri našom prvom stretnutí pred 23-timi rokmi, v roku 1988 prevládala v slovách Michala skepsa, strach, ba až beznádej zo zlého zdravotného stavu starovodských lesov, teraz, keď ich odovzdával svojmu nástupcovi, bolo cítiť, že sa mu z prachu bezmocnosti predsa len podarilo zdvihnúť a rozvinúť zelenú zástavu nádeje. Že „jeho“ lesy, ktorým venoval takmer pol storočia života, sa začínajú uzdravovať. Tak, ako tomu vždy veril...!

Z nášho prvého stretnutia s Michalom Garajom v spomínanom roku 1988 som v podnikovom časopise Východoslovenské lesy uverejnil tieto riadky:

Poviem pravdu – dostať sa do blízkosti vedúceho LS Stará voda Michala Garaja, čo i len pootvoriť jeho vnútro a získať aspoň omrvinky z chleba jeho života a práce bol azda jeden z najtvrdších orieškov v mojej dlhoročnej novinárskej robote. Nie a nie! Skromnosť vytrvalo zakrýval výhovorkami na veľa práce. „Dajte pokoj,“ namietal, „veď nie som ničím výnimočný. Ešte sa mi budú kolegovia posmievať. Lebo vy, novinári si zavše čo-to popremýšľate a človeka dáte do takého dobrého svetla, že mu chýba nad hlavou už iba svätožiara. Preto radšej odložte blok i fotoaparát. To potom ochotne strávim s vami hoci celý deň, uchodíme sa do úmoru... Ziaľ, nebudem Vám môcť už veľa pekného ukázať. Starovodské lesy chradnú. Chradnú? Chradnú! Bojím sa povedať, že umierajú. Nie, to slovo nechcem vypovedať! Nikdy! Ešte verím, že

sa všetko zmení. Ale teraz je až príliš veľa nervozity, obáv, neistôt. Sme bezmocní, preto možno aj viac nervózni. Treba nás pochopiť...“

Bezmocnosť je nesmierne bolestivá. To akoby si skrútil vypínačom a svetlo svieti ďalej. Kým tu máš ešte možnosť vykrútiť žiarovku, na hynúcom lese nič nezmeníš. Pipeľ sa s mladou smrečinou a tá, len čo dosiahne výšku, povedzme, desať metrov, začína chradnúť. Žltne od vrcholcov – akoby ju ošľahol tuhý mráz. Nemáš byť z toho nervózny? Veď vôli suchárom sa musíš do porastu vraciť aj viac razy do roka. Iba kamenným srdcom by to nepohlo! Lesníci nezvyknú mať tvrdé srdcia. Naopak, k prírode a najmä k svojmu lesu majú blízky, priam nežný vzťah. Má ho aj 42-ročný Miško Garaj. Veď je roďák z Východnej, z kraja, kde oči stromov vidia do každej kolisky, kde spoľahlivý pestún – príroda formuje charakter, učí nás láske k lesu. V prípade Michala sa stal láskou na celý život. Po maturite na SLTŠ v Liptovskom Hrádku v roku 1966 dostal

do rúk umiestenku s adresou LZ Stará Voda a v závode rozhodli, že pôjde za technika na poľsie do Henclovej. Zapadákov. Spočiatku aj mal nutkanie zdupkať. Lenže práve vtedy mu skrížila cestu dievčina Ida. Rodená Henclovčanka. Vzali sa. Rozhodnutie odísť odložil a za 22 rokov naň nasadal už poriadny prach. Ale nebanuje. Pochopil, že chlieb má všade dve kôrky, všade možno žiť, všade treba pracovať i niečo po sebe zanechať. Michal zanechal výraznú stopu na LO Rudník, bývalom polesí Hrable, kde v roku 1968 prišiel z Henclovej. Na LO Rudník vydržal až do roku 1981, do odchodu na LS Stará Voda do funkcie technika pre ťažbu dreva. Od mája 1985 sa tu usiluje zanechať stopy dobrej roboty vo funkcii najzodpovednejšej – na poste správcu.

Dlho, predlho sa vykrúcal odpovedať, ako sa mu darí. Vycítil som, že pri všetkej úcte k „svojím“ starovodským lesom by najradšej povedal: „mordovisko.“ A bola to pravda. Ťarcha, ktorá už niekoľko rokov leží na jeho pleciah i na pleciah 14-členného kolektívu THP z toho desať lesníkov, má meno kalamita. Kalamita je bremeno, je fenomén, ktorý mení psychiku, správanie i povahy ľudí. Veď posúďte: etát je čosi vyše 33.000 m³ dreva, no v roku 1985 sa vyťažilo na správe 58.000 m³, 1986 - 54.000 m³, 1987 - 44.000 m³. Tohto roku je to už opäť vyše 48.000 m³, z toho je až 40.000 m³ kalamitná hmota! Keď mali ešte tak pred ôsmimi, desiatimi rokmi v poraste jedného suchára, už ho pratali, dnes nevedia, kde skôr. Ako hasiči, bežia tam, kde je väčší „oheň.“ „Keď sme sa už dali na boj, musíme bojovať,“ riekol M. Garaj akoby na zmiernenie napätia, ktoré má už niekoľko rokov v jeho kancelárii domovské právo. Akoby ma tými slovami chcel presvedčiť, že o starovodskej lesnej správe pôjdu aj naďalej dobré chýry, že súčasná bezmocnosť ich neodzbrojí. Ozajstní lesníci celej Hnileckej doliny ešte veria, že sa situácia zmení že chradnúce

lesy sa uzdravia. Že nikdy neumrú. Verí aj Miško Garaj. Verí tiež, že tá nahorkastá starovodská kôrka chleba bude mať opäť tú správnu chuť...

Už prvé slová i mimika tváre Michala Garaja pri našom druhom novinárskom stretnutí nedlho po jeho odchode na dôchodok naznačovali, že z ľúteho mnohoročného boja o život a zdravie lesov v okolí horských obcí Stará Voda a Henclová, kde lesná správa pôsobí, neodchádza porazený. Lesy budú žiť! Z najhoršieho sú vonku!

Pokoriť však zlo prameniace ešte z čias exploatačného rozvoja rudného baníctva za Rakúsko-Uhorska, keď sa aj na južnom Spiši vyrúbané pôvodné listnaté lesy nahrádzali monokultúrou smreka, ktorý potom socialistická industrializácia exhalátmi z komínov krompašských Kovohút i z Rudňan v 70-tych rokoch minulého storočia začala ničiť, nebolo ľahké. Lesná správa Stará Voda i všetky ostatné LS v Hnilcekej doline, včlenené po reorganizácii v roku 1973 do bývalého LZ Margecany, fungujú už desaťročia v krízovom režime, kde platilo a ešte platí, že evidencia lapákov i feromónových lapačov je modlitebnou knižkou každého lesníka, slovo kalamita akoby večným prekliatím a rubná ťažba neznámym pojmom. Kolektív M. Garaja si nevydýchol ani po reprivatizácii lesov. Zo štátneho lesa sa sformovala LS s náročnými úlohami. Má 4502 ha lesa, osem LO a dovedna 12 THP. Od roku 1998 patrí pod OZ Košice. Napríklad zo 75.000 m³ ťažby bolo až 95 percent kalamitnej. Ale bolo to už o 3000 m³ menej ako v roku 2009! Tohto roku rátajú iba s objemom 65.000 m³ a v roku 2012 len 40.000 m³. Práve tieto čísla o výraznom poklese ťažby dreva, hoci stále zväčša kalamitnej, napovedajú, že v starovodských lesoch sa niečo pozitívne deje. Smrek v mnohých lokalitách výrazne ustúpil. Niekde dožíva, inde vymrel. Oveľa menej ho tu aj vysádzajú. M. Garaj sa však najviac teší, že na mnohých miestach, kde so smrekom vtrúsene rástli buky, jedle či javory, už dlhší čas nádejne zmladzujú. Novú zeleň lesa dopĺňajú brezy, jarabiny. Vlni predstavoval podiel prirodzeného zmladenia u ž 50 percent. Pod majestátny vrch Zlatý stôl, vysoký 1322 metrov sa vracia ten les, ktorý tam pôvodne bol. Listnatý, s dominanciou buka. Dôkazom sú miestne názvy: Bukoviny, Bukovec, Buchvald... Popri prirodzenom zmladzovaní starovodskí lesníci však musia ešte stále dosť zalesňovať. Aj tejto jari to bude 95 hektárov. A azda sa už budú môcť pustiť do likvidácie prestarnutých jedľových porastov. Len poriadne oneskorenej...

Michal sa mi vyznal, že stromy sú ako by jeho bratia. A toto bratstvo neoslabí ani jeho dôchodok. Pokora, s akou vždy vchádzal do zeleného chrámu, mu zostane. Zostane mu aj skromnosť. Do tohto chrámu na omšu vzkriesenia starovodských lesov nevstúpi so svätožiarou nad hlavou. Ale zlaté písmená na pomníku jeho práce budú spod Zlatého stola dlho žiariť doďaleka... ■

Ladislav Malák

Hľadáme Naj... strom Slovenska

Vlastimil REZEK

Stalo sa vám, že ste pri prechádzke lesom našli strom, pri ktorom vás niečo donútilo zastať a zamyslieť sa nad veľkosťou prírody? Pamätám si, že podobné pocity som mal v tatranských lesoch pred veternou smršťou v roku 2004. Z môjho pohľadu ohromné, do neba sa týčiace smrek, ktoré dospelý chlap neoblabil, boli nezabudnuteľným zážitkom. Slovensko však nie sú iba Vysoké Tatry. V každom kúte našej vlasti sa nájdu stromy vzbudzujúce svojou veľkosťou rešpekt a úctu k prírode, no vie o nich zväčša iba zopár lesníkov a náhodní turisti, čo je škoda. Pripájam sa k názoru, že by stálo za to, ukázať tieto ozdoby našich lesov aj ostatným ľuďom a zaznamenať ich možno aj pre budúce generácie. S nápadom predstaviť najväčšie stromy v hospodárskych lesoch svojho regiónu prišli už vlni na jeseň naši kolegovia z OZ Námestovo a ich výzva správcom aj majiteľom lesov už priniesla prvé výsledky.

Časopis Lesník sa pripája k tejto iniciatíve a vyhlasuje súťaž o Naj... strom Slovenska.

Hľadáme najobjemnejší strom v hospodárskych lesoch podľa drevín - smrek,

jedľa, smrekovec, borovica, buk, dub, topol, javor a jaseň v lesných porastoch bez ohľadu na vlastníctvo. Vyzývame správcov lesov, majiteľov lesov, OLH a lesníkov k hľadaniu. Nájdite naj... strom.

Pre evidenciu potrebujeme vedieť :

Popis: č. porastu, (dielca), k.ú.vlastník, užívateľ, OLH, 1. vek- odhad • 2. obvod kmeňa v cm vo výške 1.3 m • 3. Ø v d 1.3 metra, pokiaľ sa dá zistiť meraním • 4. výška odhadovaná, resp. meraná výškomerom • 5. objem • 6. fotografia

Najväčšie exempláre (s dôrazom na priemer) postupne predstavíme v časopise Lesník a prvé tri stromy v každej drevine získajú certifikát a budú označené ceduľkou. Údaje o najväčších stromoch budú uložené v Lesníckom a drevárskom múzeu vo Zvolene. Súťaž nie je časovo obmedzená, výsledky budeme priebežne zverejňovať, no prvé kolo s udelením certifikátov uzatvoríme do konca septembra. Veríme, že zdokumentovanie najväčších slovenských stromov v hospodárskych lesoch zvýši záujem verejnosti o les, lesníctvo. Na majiteľovi porastu potom zostáva, či ocenenie využije napríklad na prilákanie turistov. ■

Naši kolegovia na OZ Námestovo už zaregistrovali tieto najobjemnejšie stromy:

drevina	vek (roky)	obvod vo výške 1,3 m (cm)	priemer vo výške 1,3 m (cm)	výška (m)	objem (m ³)
smrek obyčajný (picea abies) urbár Dolný Kubín	140	338	102	33	9.20
jedľa biela (abies alba) urbár Dolný Kubín	180	360	114	39	14.47
buk lesný (fagus sylvatica) OZ Námestovo, LS Orav. Podzámok	140	390	125	30	17.65

Objem hrubiny je uvádzaný ako hrubina bez kôry.

Pohreb obetí 12.3.1956. Foto: archív OÚ Dolná Lehota

Záchranné práce. Foto: Miloš Vrba

Lesy a lavíny - pokračovanie

Milan LONGAUER

čo bolo dôkazom veľkej rýchlosti lavíny. Časť snehovej masy bola vtlačená do profilu koryta, s hĺbkou 8-10 metrov, a časť sa pohybovala vzduchom, pričom ničila lesné porasty na obidvoch stranách lavínovej dráhy v páse širokom 15 - 50 metrov. V dolnej časti sa pásmo zničeného lesa rozšírilo až na 120 metrov. V čele sa rútil snehový mrak, ktorý vytváral mohutnú tlakovú vlnu nesmiernej energie. Táto zmietla všetko, čo jej stálo v ceste. Snehová masa už len dokončila dielo skazy. V koryte bolo uložené pravdepodobne najväčšie množstvo naviateho snehu, ktorý bol lavínou strhnutý a rozložený až do vrstvy 30 metrov. Čelo lavíny zastalo vo vzdialenosti asi 400 metrov nad drevorubačskou chatou. Výška snehového mantinelu tu dosiahla 15 metrov. Katastrofálny rozsah lavíny dokumentujú údaje: dĺžka lavíny 4100 m. Vplyvom terénu sa na celej dĺžke svojej dráhy štyri

krát zalomila. Prekonaný výškový rozdiel 900 m, plocha 67,5 ha, objem strhnutého snehu 1 600 tis. m³, hmotnosť 400 tis ton. Maximálnu rýchlosť odhadli na 250 km/hod. a celkový čas pádu na pol minúty. Lesné porasty vo veku 80 - 100 rokov boli zničené na ploche 12,5 ha so zásobou asi 3000 m³ drevnej hmoty. Poškodené drevo sa spracovávalo a odvážalo rok a pol. Takú istú dobu trvalo aj rozpustenie snehovej haldy.

V doline Dve vody pri ústí Štellerovej doliny stála drevená ubytovňa pre lesných robotníkov. Bola postavená v roku 1948 pod zákrutou za veľkou skalou, teda podľa ľudskej predstavy, na bezpečnom mieste. Stála v údolí, ktoré malo tvar písmena S, a to práve uprostred jeho slučky. Po zarazení čela lavíny pokračovala v ničivej sile tlaková vlna, ktorá zničila drevenú stavbu a po pár sekundách zasypal jazyk lavíny jej pozostatky i ľudí, ktorí boli v nej. Koniec snehovej haldy zastal až 650 metrov pod zničenou ubikáciou.

Z 19. pracovníkov, ktorí sa v tom čase zdržiavali v drevenom domčeku, zahynulo 14 lesných robotníkov a 2 kuchárky. Traja boli ťažko zranení. Michala Gálíka z prednej miestnosti vyhodila tlaková vlna až do vzdialenosti 200 metrov mimo

V minulom čísle sme si pripomenuli najväčšiu lavínovú tragédiu v histórii Slovenska v osade Rybô. Druhá katastrofa sa udiala v Kulichovej doline 8. 3. 1956. Zahynulo pri nej 16 ľudí. V marci uplynulo 55 rokov od tejto udalosti. Po 32. rokoch od tragédie v Rybom vo Veľkej Fatre sa história zopakovala. „Biela smrť“ si opäť vybrala svoje obete spomedzi nič netušiacich lesných robotníkov. Identické nepriaznivé klimatické podmienky, ako v roku 1924 a podobná geomorfológia vysokohorského terénu, boli príčinou ďalšieho lavínového nešťastia, tentokrát na južnej strane Nízkyh Tatier.

Lavína spadla 15 km nad obcou Dolná Lehota zo svahov Žiarskej hole (1840 m. n. m) do strmého žľabu Kulichovej doliny. Táto je jednou z najstrmších vetví hlavnej doliny Dve vody, končiacej pod svahmi Skalky (1980 m. n. m). Kulichova dolina v dolnej časti v dĺžke asi 2 km tvorí strmý žľab, ktorý využívali v minulosti na spúšťanie dreva. V hornej časti doliny zapadajú do žľabu lievikovité svahy Žiarskej hole.

Podľa zápisu z kroniky HS Nízke Tatry - juh sa lavína uvoľnila na JV svahu Žiarskej hole asi o 9.45 hod. Odtrhnutie bolo oblúkovitého tvaru vo výške asi 1800 (m. n. m.), v šírke 700 - 800 metrov. Výška snehovej vrstvy bola priemerne 2-2,5 metra a takmer po celej dĺžke bola stiahnutá až na trávnaté podložie. Sklon svahu na čiare odtrhnutia bol 32°.

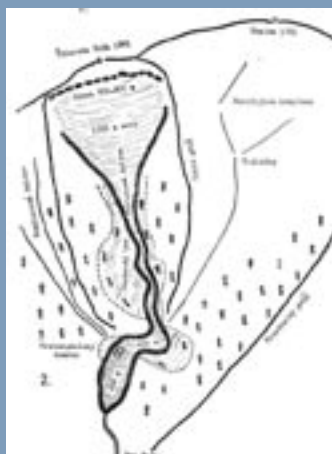
Snehová masa sa po niekoľko sto metroch hladkého sklzu vtlesnala do žľabu v Kulichovej doline, kde sa jej dráha zužovala na 30 - 50 metrov. Po lievikovitom zúžení sa sneh ubil do veľkých blokov s objemom 1-3 m³. Dráha bola miestami vybrúsená, zodratá a ryhovaná,

Turistická tabuľa

KULICHOVA DOLINA
POMNÍK LAVÍNOU ZASYPANÝM
(900 m.n.m.)

Náčrt lavíny pod ubytovňou

Náčrt lavínovej dráhy Fero Mrázik, Anton Jančovič

Náčrt lavínových dráh Ing. Vojtech Bukovčan

Lavínový mantinel 15m výška. Foto: Fero Mrázik

Záchranné práce. Foto: Fero Mrázik

Lavínový kotel pod Žiarskou hoľou. Foto: Fero Mrázik

lavínovej dráhy, čím mu vlastne zachránila život. Ťažko zranený sa dotackal do robotníckej ubikácie na Dvoch vodách, kde podal správu o nešťastí. Prví záchrancovia sa dostavili na miesto katastrofy pred 14. hodinou v počte asi 500 osôb. Pomocou poľovného psa lesníka F. Foltániho sa podarilo zachrániť ťažko zranených Jána Repku a Tomáša Frajta. Pri záchranných prácach v ten deň našli telá 6 obetí.

Na záchranných prácach sa zúčastnilo 3717 osôb, vojakov, príslušníkov MV, členov HS, príslušníkov požiarnej ochrany, zamestnancov ŠL a občanov okolitých dedín a závodov. Práce prebiehali vo veľmi sťažených podmienkach, pretože stále hrozilo bezprostredne nové lavínové nebezpečenstvo. Niekoľko krát museli byť prerušené. Snehová haldá bola stvrdnutá na ľad a nedali sa použiť lavínové sondy. Práce sa organizovali tak, že sa v snehu prekopávali chodby široké 1 meter a hlboké 1-5 metrov. Z týchto chodieb sa vykonával prieskum sondami do väčších hĺbok lavíny, do bočných stien, kde bol sneh mäkkší. Celkom sa prekopalo asi 40 tis. m³ snehu v celkovej dĺžke 20 km.

Pohreb skôr nájdených obetí sa konal 12. marca 1956. Posledná obeť bola nájdená 18. mája 1956 medzi stromami, asi 1,5 metra pod snehovou haldou.

Príčinou lavínovej katastrofy boli nepriaznivé poveternostné podmienky. Celý február nepretržite snežilo. Vznikali viaceré nesúdržné vrstvy a spolu s naviatym snehom sa vytvorila veľká snehová doska, ktorá na svojom podklade mala veľmi slabú príľnavosť. SZ vietor popri tom hromadil na juhovýchodných svahoch Nízkyh Tatier vysoké previsy a záveje. V osudný deň zúrila na hrebeňoch silná víchrica. Pravdepodobne táto spôsobila narušenie už aj tak málo stabilnej snehovej vrstvy v tejto lokalite. V úzkom časovom intervale spadla ešte skôr obdobná lavína z vrcholu Skalka. Prešla SV smerom dolinou Vidličky. Zabrzdili ju smrekove porasty. Zastavila sa 300 metrov pred vyústením do Kulichovej doliny, teda asi 700 metrov nad robotníckou ubytovňou.

Dnes pripomína lavínové nešťastie kamenná mohyla s menami obetí na mieste, kde stála v minulosti drevená ubytovňa lesných robotníkov.

Lavínová tragédia v Kulichovej doline urýchlila rozhodnutie kompetentných na vytvorenie systematického pozorovania vzniku lavín v pohoriach Slovenska.

LESY SR, š.p. si pri príležitosti 50. výročia pádu lavíny 8. 3. 2006 pripomenuli spomienkovou akciou „Pamätný deň v Kulichovej doline“ lavínovú tragédiu. Za účasti 200 ľudí, zamestnancov š.p. LSR, rodinných príslušníkov obetí, občanov dotknutých obcí a členov HS, položil veniec a odhalil pamätnú tabuľu aj prezident SR Ivan Gašparovič.

Lavíny vznikajú vo vysokých pohoriach Slovenska každý rok. Hoci dnes už vieme proti tomuto prírodnému živlu bojovať a predpokladať jeho vznik, stále nás prekvapuje svojou mohutnou silou, ktorá spôsobuje hlavne ľasnému hospodárstvu značné škody. Najhoršie na tom je, že stále si vyžaduje aj obeť na ľudských životoch. Preventívne opatrenia ako aj sanácie vzniknutých škôd, si vyžadujú enormné finančné prostriedky. Dá sa však hovoriť o peniazoch, keď sa jedná o ľudské životy...? Dve najväčšie

Pamätník obetiam Dve vody

Pamätná tabuľa venovaná obetiam

lavínové tragédie na Slovensku, nech sú pre nás všetkých mementom. Pretože stále platí „Smrť nechodí po horách, ale po ľuďoch“ ■

Zdroj: Fero Mrázik
Krásy Slovenska 6/1956

Tabuľa inštalovaná pri príležitosti Pamätného dňa

Stručná história lesníckej školy v Banskej Štiavnici

Viliam STOCKMANN

Časť II. Vývoj v Rakúsko - Uhorsku od roku 1867 do roku 1918

Po rakúsko-uhorskom vyrovnaní r. 1867 nastali v obsadení Lesníckej katedry personálne zmeny. Vedením katedry bol poverený Karol Wagner. Vyučujúcim jazykom sa stala maďarčina. Zrušením nemčiny ako vyučovacieho jazyka stratila Akadémia svoj európsky význam, pretože cudzích záujemcov o štúdium na škole s málo známym maďarským vyučovacím jazykom nebolo.

Nová študentská lesnícka rovnošata pozostávala zo zelených nohavíc, hnedého kabáta a z klobúka s tmavozelenou šnúrkou alebo čiapy. Na klobúku, alebo čiapy bol odznak a symbol odbornosti.

Vydanie lesného článku č. XXXI. v roku 1879, znamenalo vydanie prvého komplexného **uhorského lesného zákona**. Táto právna norma posilnila prestíž akademického lesníckeho štúdia. Zákon priamo predpisoval majiteľom lesa zamestnávať kvalifikovaných lesných hospodárov. Po vydaní zákona sa preto výrazne zvyšovali počty lesníckych poslucháčov Akadémie. Zatiaľ čo v roku 1878 sa ich do prvého ročníka zapísalo 53, v roku 1885 to bolo až 145 poslucháčov.

Profesorský zbor dbal o ďalšie zveľaďovanie botanických záhrad školy, Illés dal vybudovať v Hornej botanike cesty, vysádzať nové druhy drevín, v Dolnej botanickej záhrade boli vybudované skleníky na pestovanie teplomilných drevín. Po jeho odchode spravoval záhradu **Ludovít Fekete**, ktorý dal v r. 1880 vysadiť zaujímavú skupinu drevín pozostávajúcu z druhov sekvojovca mamutieho, tuje riasnatej, cédra atlaského sivého, cédra libanonského - tieto stromy tu stoja dodnes.

NOVÁ BUDOVA

Počet poslucháčov stúpa, zvyšujú sa učebné zbierky, chýbajú priestory. Z pôvodných priestorov v Žemberovskom dome (1808), presťahovaní sa do Fortuny (1814), Akadémia prenajala i časť budovy nemocnice, i miestnosti v budove Banského súdu, ďalšie v Komorskom dvore, **Fritzov dom** dokonca Akadémia odkúpila, ale stále chýbali priestory. Myšlienka výstavby novej budovy lesníckeho odboru Akadémie vznikla v 50. rokoch 19. storočia, za pôsobenia prof. Schwarza, neskôr tento zámer presadzoval znovu profesor Soltz. O realizácii budovy sa rozhodlo až v roku 1885 na základe požiadavky **riaditeľa Akadémie prof. Farbakyho**, ktorú predložil Ministerstvu financií a Ministerstvu pôdohospodárstva. Postupne obidve ministerstvá súhlasia s postavením novej budovy v hodnote 135 505 zlatých, ktoré sa napokon vyšplhali na 178 157 zlatých. Banskobystrický staviteľ Eduard Cserey roku 1887 začal pracovať na projekte. Stavbu viedli stavitelia Eduard Cserey a Andrej Gocsányi v renesančnom štýle. **Slávnostné uloženie základného kameňa sa konalo 14. mája 1888.**

V roku 1891 sa udiali na lesníckom odbore Akadémie významné personálne zmeny. Odchádza zástupca riaditeľa Akadémie a vedúci profesor lesníctva Július Soltz.

Slávnostné otvorenie školy - 26. 6. 1892

Vedúcim katedry hospodárskej úpravy lesov a správcom školského poľsia sa po Soltzovi stal L. Fekete.

Za vedúceho katedry pestovania lesov vymenovali v roku 1891 **Eugena Vadasa (pôvodným menom Vlkolínsky)**, Slováka, absolventa Akadémie z roku 1878, ktorý doteraz pôsobil ako riaditeľ Horárskej školy vo Vadászerdő v Banáte. Prednášal les. botaniku, zoológiu, pestovanie lesov, ochranu lesov a rybnárstvo. V roku 1891 sa riadnym profesorom lesníckeho odboru Akadémie stal aj Gregor Bencze.

Rok 1892 je významný tým, že Lesníckemu odboru Akadémie bola odovzdaná novopostavená novorenesančná budova situovaná v Hornej botanickej záhrade v ktorej je lesnícka škola dodnes. **Pri jej slávnostnom otvorení 26. júna 1892** bol prítomný minister financií dr. Alexander Wekerle, minister pôdohospodárstva, priemyslu a obchodu gróf Ondrej Bethlen, bývalý riaditeľ Akadémie profesor Farbaky a ďalší hostia. **Otvárací prejav mal riaditeľ Akadémie profesor Viliam Soltz**, slávnostnú reč predniesol profesor Ludovít Fekete. Po profesorovi Feketem prehovoril mešťanosta Viliam Očovský, obidvaja ministri a po nich sa predstavili študenti s kultúrnym programom. Kremnická mincovňa k tejto príležitosti vyrazila strieborné a bronzové medaily. Bola to veľká udalosť nielen pre Banskú Štiavnicu, ale pre celé Uhorsko.

Od roku 1894 mohli absolventi lesnícko-inžinierskeho smeru používať titul inžinier. Tento titul ich oprávňoval i k výkonu služby v štátnych spojoch, zememeračstve a mapovaní, pri železničiach a neskoršie aj vo vodnom hospodárstve a v mestských technických správach.

Od júla 1898 funkciu riaditeľa Akadémie zastával profesor O. Schwartz, jeho zástupcom bol profesor L. Fekete

a prednostom lesníckeho odboru bol profesor **Eugen Vadas Vlkolínsky**.

VÝSKUMNÁ STANICA

V novej budove boli umiestnené všetky katedry a posluchárne, laboratória a zbierky lesníckeho odboru. V tejto budove boli vyčlenené aj miestnosti pre Ústrednú výskumnú stanicu pri Baníckej a lesníckej akadémii v Banskej Štiavnici.

Za vedúceho tejto výskumnej stanice bol ministrom pôdohospodárstva v roku 1898 vymenovaný profesor pestovania a ochrany lesov, botaniky a zoológie Eugen Vadas Vlkolínsky. S touto stanicou je spätá – okrem iných - aj osobnosť **Jána Tuzsona**, ktorý bol menovaný za adjunkta tejto výskumnej stanice a ktorý bol projektantom výsadby drevín v Arboréte v Kysihýbľi, ktoré vzniklo aj vďaka Ústrednej lesníckej výskumnej stanici v r. 1900.

Ústredná výskumná stanica vydávala od roku 1899 s podporou ministerstva Zborník vedeckých prác, ktorý vychádzal štvrťročne až do zániku Akadémie v roku 1918. Zborník redigoval vedúci výskumu profesor Vadas, ktorý dbal na medzinárodnú vedeckú spoluprácu. Na VI. Kongrese medzinárodnej organizácie lesníckych výskumných ústavov IUFRO roku 1910 v Bruseli, ho zvolili za predsedu tejto organizácie.

Ďalšiu budovu Akadémie postavila v rokoch 1898 – 1900 do ktorej umiestnili päť banícko-hutníckych katedri (neskoršia Stredná chemická škola), **ústrednou budovou však stále zostával tzv. Fritzov dom** v centre mesta, kde sídlil rektorát, dve katedry strojnictva, archív a knižnica.

Banská Štiavnica v tomto období prežívala maximálny rozmach študentského života. Okrem Akadémie tu prosperovalo Evanjelické lýceum a Učiteľský ústav.

PREMENA AKADÉMIE NA VYSOKÚ ŠKOLU

V r. 1904, na základe požiadavky doby a panovníkovho rozhodnutia bola Akadémia premenovaná na Vysokú školu banícku a lesnícku v Banskej Štiavnici, pričom sa nezmenili študijné podmienky, ale sa rozšíril učebný plán a pribudli niektoré nové predmety. Štúdium sa rozšírilo z trojročného a štvorročného na výlučne štvorročné.

Vysoká škola mala štyri inžinierske odbory: banický, kovohutný, železohutný a lesnícky. Vzniklo dvadsať katedrií, z toho šesť bolo spoločných: matematika, deskriptívna geometria, mechanika a strojnictvo, fyzika a elektrotechnika, staviteľstvo a právo.

Počet lesníckych katedrií sa rozšíril z troch na šesť: Katedra lesníckej chémie – Gregor Bencze, lesnícka botanika – František Kóvessi, pestovanie lesov – Eugen Vadas, zariadenie lesov – Ludovít Fekete, Lesná ťažba a zužitkovanie dreva – Karol Téglás, lesnícka geodézia a lesná doprava – Alexander Jankó.

Miesto prvého rektora vysokej školy zaujal v roku 1904 Maximilián Hermann. Vysoká škola banícka a lesnícka v Banskej Štiavnici, v novej organizačnej štruktúre od roku 1904 až do jej zániku v roku 1918 podliehala uhorskému Ministerstvu financií, lesnícky odbor súčasne aj Ministerstvu pôdohospodárstva v Budapešti.

V októbri 1906 odchádza do dôchodku jeden z najdlhšie pôsobiacich profesorov na Akadémii – Ludovít Fekete, ktorý tu pôsobil 40 rokov. Bol autorom množstva odborných prác. Zomrel roku 1916 v Banskej Štiavnici kde je aj pochovaný. Jeho nástupcom sa stáva Gejza Mužnay, rodák z Keresedu v Aradskej župe, absolvent lesníckeho odboru banskoštiavnickej Akadémie z roku 1866.

V rokoch 1911 – 1914 postavili pre Ústrednú lesnícku výskumnú stanicu v Banskej Štiavnici pod Kalváriou novú budovu, ktorá sa osamostatnila, naďalej však spolupracovala s lesníckym odborom školy.

Po premenovaní Akadémie na vysokú školu zintenzívnil profesorský zbor, ale aj Krajský lesnícky spolok doterajšie snahy o jej presťahovanie do Budapešti. Ako zámenka na presťahovanie boli uvádzané neudržateľné hygienické a zdravotné pomery, sociálne, kultúrne, organizačné dôvody, drsné podnebie mesta, jeho neprístupnosť, zlé dopravné napojenie, a vzdialenosť od praktického života a vedeckých kruhov. Okrem školy sa však aj Krajský lesnícky spolok uzniesol na svojom zasadnutí v roku 1905 na premiestnení Lesníckeho odboru vysokej školy do Budapešti. Profesor lesníctva v roku 1906 zostavili nové memorandum nielen na premiestnenie školy do Budapešti, ale aj na jeho odčlenenie od baníctva a hutníctva a predložili ho Ministerstvu pôdohospodárstva.

V roku 1914 sa rektorom vysokej školy

ly stal profesor lesnej ťažby a spracovania dreva **prof. Móric Krippel**.

SVETOVÁ VOJNA A ŠTAHOVANIE ŠKOLY

Po vypuknutí I. svetovej vojny správa školy musela čeliť rôznym ťažkostiam vyvolaných najmä odchodom mnohých pedagógov i študentov k vojenským útvarom.

V roku 1916 zvolili za rektora školy **Antona Kóvesiho**.

V roku 1917 vysokoškolská rada znovu schválila obširný pamätný spis ministrovi pôdohospodárstva s požiadavkou, aby sa škola pričlenila k Technickej univerzite v Budapešti. Túto požiadavku opäť podporil Krajský lesnícky spolok. Ďalšie kroky v tejto veci však už neboli potrebné, vyriešil ich politický vývoj a zánik monarchie.

Posledné prednášky na banskoštiavnickej vysokej škole sa začali 6. októbra 1918. Funkciu rektora zastával profesor Gejza Réz, odbor lesníctva viedol profesor Gregor Bencze.

Po skončení prvej svetovej vojny v priebehu novembra 1918 prichádzajú do Banskej Štiavnice študenti, ktorí boli na fronte a načas preberajú v meste politickú moc ešte v duchu uhorskej spolupatričnosti. Situácia už bola zrejma, že Banská Štiavnica prípadne k rodiacej sa Československej republike. Teraz bola príležitosť konečne vysokú školu presťahovať do Budapešti. Nová maďarská vláda vydala začiatkom decembra 1918 príkaz na presťahovanie školy do Budapešti. Správu prijali s nadšením nielen profesori, ale aj študenti. Vedenie školy sa zameralo na rýchle odvezenie hodnotnejších zariadení a písomností do Budapešti vlakom ešte pred obsadením Zvolena československým vojskom. Časť materiálov sa odvážala kónskymi povozmi smerom na Hontianske Nemce. Časť zásielok sa v Budapešti zmocnilo rumunské vojsko, veľa hodnotných materiálov sa nenávratne zničilo, stratilo, alebo rozkradlo.

Posledné – už len symbolické - zasadnutie vysokoškolskej rady v Banskej Štiavnici sa konalo 19. apríla 1919 a znamenalo definitívny koniec Vysokej školy baníckej a lesníckej v Banskej Štiavnici.

Za nové sídlo Vysokej školy baníckej a lesníckej určila maďarská vláda v marci 1919 mesto Šopron.

Prednášky v Šoproni sa začali 28. apríla 1919. Postupne sa sem presťahovali profesori a ich rodinní príslušníci. V štúdiu tu pokračovali aj všetci študenti, vrátane slovenských. A tak sa dlhodobý problém – presťahovanie vysokej školy do Maďarska vyriešil sám, hoci v neprospech Československa. Zánikom Rakúsko - Uhorska sa uzavrela kapitola existencie Akadémie a vysokej školy v Banskej Štiavnici. Počas jej existencie, na jej pôde vyštudovalo na Lesníckom ústave, neskôr Lesníckom odbore okolo 4 100 poslucháčov. ■

Riaditeľ Akadémie Štefan Farbaky

Prečo mám rád les?

Peter HEČKO
spevák

Les mi prirástol k srdcu už od detských čias, keď som tam chodieval s babkou počúvať, ako podvečer jódľujú bažanty a ráno spievajú vtáky. Alebo, keď sme s mamou a sestrou Zuzanou chodievali do lesa na hríby a na maliny. Je to svet stromov, krovín a tisícorakých bylín, ktoré vytvárajú neuveriteľné zákutia a fantastické obrazy. Je to svet, v ktorom môžem relaxovať a dosýta odychovať počas letných dní, keď všade páli horúce spaľujúce slnko. Iba les je stále dôstojne chladný a ovlajujúci. Les je raj, ktorému dávam prednosť pred vyprahnutými plážami hoci aj tých najvychýrenejších prímorských letovísk.

Môj otec, prekladateľ a básnik PhDr. Víťazoslav Hečko, bol dlhoročným redaktorom lesníckej edície TROFEJE vo Vydavateľstve Príroda v Bratislave a ja som na jeho želanie napísal aj svoju diplomovú prácu na FFUK v Bratislave, kde som študoval slovenčinu-francúzštinu. Bol to slovník poľovníckej reči. Ako chlapec som rád čítaval príbehy z poľovníckou tematikou a prečítal som aj mnohé knihy, ktoré z rôznych jazykov z tejto oblasti preložil alebo redigoval môj otec. Chcel som mu takto vzdať hold, lebo bol vždy múdry, láskavý, dobrý a spravodlivý. A ja stále verím, že sa na mňa divo zo svojho Olympu tam kdesi vysoko v nebi.

Do lesa sa vždy rád vraciam počúvať jeho majestátne ticho poprepletané len spevom zurčiacich a ešte stále čistých potokov, šumom vetra v korunách stromov a vzdialenými zvukmi zvieracej reči či božskými hlasmi vtákov.

Veľmi rád chodím do Vysokých Tatier. Mám tam veľa známych a som tam doma. Milujem atmosféru s priateľmi pri ohni, dobrom jedle a pri vínu. Bolo mi strašne smutno, keď pred pár rokmi víchrica zvalila celý podtatranský les. Dnes sa všetko momaly zotavuje a našťastie a na moje veľké potešenie les zapúšťa svoje nové mladé korene.

Ako autor a režisér pripravujem už 16 rokov najväčší vianočný galaprogram pre deti „ROZPRÁVKA VIANOC“, ktorého symbolom je scéna z vyzdobených vianočných stromčekov a ja sa vždy teším ako malý chlapec na túto krásu, ktorá vonia ako šťastie a ktorej kolískou je môj milovaný les.

Takže, prečo ho mám rád? Asi pre lásku samu, ktorá sa prelína celým mojim bytím. A ešte preto, lebo mi pripomína to najkrajšie a najmilšie z môjho života. ■

(pokračovanie v budúcom čísle)

Novacký Ján Martin, prvý rektor lesného inžinierstva v Košiciach

Viliam STOCKMANN

V roku 2011 si pripomíname 55. výročie úmrtia prvého rektora Vysokej školy poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva v Košiciach.

Od detstva mal predurčené stať sa pedagogickým cestovateľom po Slovensku. A skutočne nie je na Slovensku väčší región kde by počas svojej bohatej profesionálnej kariéry nepôsobil aspoň krátku chvíľu.

Narodil sa 11.11.1899 v Tvrdošíne. Avšak už detstvo a základné vzdelanie prežil v Prievidzi. Tu absolvoval aj gymnázium, ktoré ukončil maturitnou skúškou v roku 1919. Bolo krátko po skončení I. svetovej vojny a vzniku Prvej československej republiky, študenti sa rozhodovali či študovať v Budapešti, alebo v Prahe. Mladý Novacký tiež začal s Pedagogickým štúdiom v Budapešti, ale dokončil ho už na Karlovej univerzite v Prahe v roku 1925.

Svoju profesionálnu kariéru začal v roku 1926 ako mladý učiteľ na gymnáziu postupne najprv v Košiciach, potom v Rimavskej Sobote, neskôr v Břeclavi, tiež sa vrátil ako pedagóg do svojej domovskej Prievidze, potom učil v Žiline a napokon zakotvil v roku 1939 v Bratislave. V Bratislave na tzv. Cvičnom gymnáziu sa stáva už riaditeľom, tu pôsobil počas trvania celého Slovenského štátu až do roku 1946. Predtým ešte, tesne po skončení vojny v roku 1945 obhajuje docentúru na SVŠT v Bratislave.

Po bratislavskom pobyte odchádza v roku 1946 znovu do Košíc kde sa stáva na Vysokej škole poľnohospodárskeho a lesného inžinierstva jej prvým rektorom.

Jeho zmysel pre cestovateľsko-pedagogické pôsobenie ho neopúšťa ani tu a v roku 1948 sa vracia do Bratislavy na Pedagogickú fakultu Slovenskej univerzity.

V roku 1950 sa opäť profesionálne presúva, tentoraz do Botanického záhrady, Prírodovedeckej fakulty UK, Bratislava ako jej riaditeľ.

Ako učiteľ a pedagóg mal blízko k osvetovej činnosti a pamiatkovej starostlivosti. Preto sa aktívne angažoval v muzeálnej činnosti, ktoré tieto atribúty presadzovali. Propagoval potrebu vyhlásiť ochranu Jurského Šúru, Demänovskej jaskyne, Prosieckej doliny, Súľovských skál, Manínskej tiesňavy, travertínov na Dreveníku, Vysokých a Nízkyh Tatier. K územnej ochrane priradil potrebu aj druchovej ochrany. V druhej polovici 30. rokov bol menovaný okresným konzervátorom pre prírodné pamiatky pre okres Prievidza.

Už v roku 1943 na III. zjazde Zväzu slovenských múzeí navrhoval založenie Komisie na ochranu pamiatok prírody pri Ministerstve školstva a národnej osvety v Bratislave. K ničomu podobnému však nedošlo. Novacký je považovaný za priekopníka slovenskej botanickej terminoló-

gie, je autorom „Slovenskej botanickej nomenklatury“, Bratislava 1954.

Zomrel relatívne mladý, počas kúpeľnej liečby na Sliachi pri liečení srdcovej choroby 19.8.1956. Pochovaný je v Prievidzi.

Bol veľmi aktívne činný aj pri publikovaní svojich pedagogických a odborných poznatkov. Odborné články publikoval v desiatkach slovenských časopisoch. Okrem toho vydal niekoľko kníh s fyto-geografickou tematikou.

Spracoval „Floristické a fyto-geografické pomery Slovenska“ pre Slovenskú vlastivedu 1943, „Fyto-geografický obraz Hornej Nitry“ 1946, „Vegetačné pomery Reváňa a Kľaku“ 1948, v spoluautorstve vydal „Ochranu pamiatok nášho ľudu a prírody“ 1943. Je autorom i prekladateľom viacerých vysokoškolských a stredoškolských učebníc. Okrem toho je autorom množstva článkov pedagogického i prírodovedného charakteru v slovenských časopisoch a novinách. ■

Niekdajšie kráľovské lesy boli využívané pôvodne na poľovačky kráľovského dvora, avšak v čase rozmachu banského podnikania sa ich hlavným poslaním stalo zásobovanie erárnych baní a hút dostatkom dreva. Lesy boli preto už od roku 1565 Maximiliánovým lesným poriadkom rezervované pre potreby baníctva a hutníctva. Lesné úrady boli priamo podriadené banskej a hutnej správe (banskej komore).

Stále sa prehlbujúci úpadok baníctva začiatkom 19. storočia začal ťažko doliehať na komorské lesy, pretože komorská správa sa pokúšala kompenzovať deficit

Pripomíname si 140. výročie osamostatnenia lesníctva od baníctva a hutníctva

z banskej výroby ziskami z predaja dreva a to pri minimálnom investovaní do obhospodarovania lesa. Na druhej strane však treba priznať aj prínos komorskej organizácie v tom, že vydávala lesné poriadky a zákonné úpravy, ktoré vnášali určitý poriadok aj do lesov iných ako erárnych vlastníkov (v polovici 19. storočia bolo len asi 15 % komorských lesov, ostatné boli vo vlastníctve miest, obcí, urbárov, cirkví, veľkostatkov, rôznych účastinných spoločností a iných súkromných vlastníkov).

ZAČIATOK ODČLEŇOVANIA BANÍCTVA OD LESNÍCTVA

K ústupu suverénneho postavenia banskej správy voči lesníctvu a k zvýrazneniu lesníctva došlo v roku 1848 keď správa komorských majetkov na Slovensku prešla do kompetencie novovzniknutého Ministerstva financií v Budíne, kde lesnícku problematiku riešil už samostatný lesnícky odbor, na čele s hlavným lesmaj-

strom. V roku 1851 zrušili banskú komoru v Banskej Bystrici a jej obvod podriadili Hlavnému komorskogrofskemu úradu v Banskej Štiavnici, ktorý premenovali na Cisársko-kráľovské dolnouhorské riaditeľstvo baní, lesov a majetkov (od r. 1867 opäť Hlavný komorskogrofský úrad). Rozvoj uhorského lesníctva v druhej polovici 19. storočia, ku ktorému v nemalej miere prispeli aj absolventi lesníckeho odboru banskoštiavnickej akadémie, jasne naznačoval potrebu vytvorenia samostatného lesníckeho výrobného odvetvia. Tieto okolnosti, za pričinenia Krajinského lesníckeho spolku a mnohých vplyvných vtedajších lesníckych osobností, viedlo rezortný orgán – Uhorské ministerstvo financií k tomu, aby úplne odlúčilo lesníctvo od komorského baníctva.

RIADITELSTVO MAJETKOV

So súhlasom panovníka potom Uhorské ministerstvo financií vydalo dekrét

č. 232 zo dňa 16. januára 1871, podľa ktorého sa od Hlavného komorskogrófskeho úradu v Banskej Štiavnici oddelili lesné a poľnohospodárske majetky do správy Riaditeľstva majetkov (Jószágigazgatóság). Riaditeľstvo majetkov začalo svoju činnosť **1. marca 1871 v Banskej Štiavnici a od 1. júla 1871 sa presťahovalo do Banskej Bystrice**, kde sídlilo v budove bývalej banskej komory (Kammerhof) na Hlavnom námestí. Tak vznikla prvá organizácia štátnych lesov a majetkov vo vtedajšom Uhorsku. Prvým riaditeľom sa stal Rudolf Scholz (1832 – 1896), ktorý na tomto poste zotrval celých 20 rokov.

Riaditeľstvu majetkov v Banskej Bystrici podliehalo päť lesných úradov (Žarnovica, Kremnica, Banská Bystrica, Brezno a Liptovský Hrádok) s 30 lesnými správami. Od roku 1872 oddelili od baníctva aj lesy smolníckeho obvodu, v dôsledku čoho vzniklo Riaditeľstvo majetkov v Solivare s lesným úradom v Smolníku. V roku 1875 však toto riaditeľstvo zrušili a lesný úrad v Solivare s 5 lesnými správami na území Slovenska a so 4 v dnešnom Maďarsku podriadili Riaditeľstvu majetkov v Banskej Bystrici.

Po odluke lesníctva od komorského baníctva nové hospodárske, majetkové i právne pomery si vyžiadali vydanie nového lesného zákona. Osnovu tohto zákona navrhli popredné lesnícke osobnosti Uhorska už v roku 1866, prijatý bol však až v roku 1879 ako zákonný článok XXXI, ktorý nahradil dovtedajšie právne úpravy. Bol to prvý komplexný lesný zákon v Uhorsku, vypracovaný na mimoriadne dobrej odbornej úrovni. Je zaujímavé, že niektoré ustanovenia tohto zákona ostali u nás v platnosti prakticky až do roku 1960.

ODČLENENIE PÔDOHOSPODÁRSKÝCH MAJETKOV

Uhorské ministerstvo financií v roku 1880 rozhodlo o odčlenení poľnohospodárskych majetkov od lesníctva a nariadením z 27. decembra 1880 zrušilo Riaditeľstvo lesov a majetkov, ktoré od 1. januára 1881 nahradilo Uhorské kráľovské lesné riaditeľstvo (M. k. Erdőgazgatóság) v Banskej Bystrici so 17 lesnými správami (sídlo riaditeľstva presťahovali, namiesto odstránenej budovy Kammerhofu postavili v rokoch 1913 – 1916 terajšiu budovu palácového charakteru). V Liptovskom Hrádku vznikol Uhorský kráľovský hlavný lesný úrad (M. k. Főerdőhivatal) s 9 lesnými správami, v Solivare Uhorský kráľovský lesný úrad (M. k. Erdőhivatal) so 4 lesnými správami, ku ktorým v roku 1907 pribudla piata (Zborov), a rovnako v Žarnovici Uhorský kráľovský lesný úrad (M. k. Erdőhivatal) so 7 lesnými správami. Od 1. januára 1881 prešlo spravovanie erárnych lesov z rezortu financií do rezortu orby (pôdohospodárstva), priemyslu a obchodu. V roku 1887 zriadili úrad „lesného inšpekčného úradníka“ v Brezne a od roku 1915 na Uhorskom kráľovskom lesnom riaditeľstve v Banskej Bystrici „lesnú inšpekciu“. Uvedená organizačná štruktúra erárnych lesov s menšími zmenami platila až do roku 1918, teda do vzniku prvej Československej republiky. ■

Július Burkovský

Podľa datovaných dobových fotografií takúto uniformu nosili študenti akadémie od konca 19. storočia až do jej odchodu zo Slovenska v roku 1918. (Foto: RNDr. Pavel Vnučko)

Valetujúci akademici v školskom roku 1902/03.

Uniforma banskoštiavnického akademika – nemý svedok veselého študentského života

V múzeu sa nám dostávajú do rúk rôzne predmety. Také, o ktorých vieme takmer všetko – i také, o ktorých nevieme zhola nič. Predmety fádne i zaujímavé, škaredé i pekné, bezcenné i hodnotné. Nudné i rozduchávajúce predstavivosť – ako asi žili ich majitelia, ako ich používali, čo s nimi zažili? A záležalo im vôbec na nich? Otázky bez odpovedí. Keby tak veci mohli rozprávať...

Čo by asi prezradila uniforma banskoštiavnického akademika, ktorú máme v zbierkach od roku 1957? Veď študentský život je (a vždy bol) pestrý. Určite toho pamätá neúrekom. Napríklad salamander – pochod študentov so svietiacimi kahanami mestom. Išli v rade za sebou z jednej strany ulice na druhú, takže v tme vytvárali dojem hadovito sa pohybujúceho čierneho tvora so žltými škvrnami na chrbte – obrovskej salamandry. Pochod obyčajne končil v krčme pri pive. Ak bol súčasťou smútočného ceremoniálu (napr. pri pohrebe študenta alebo profesora), pilo sa iba symbolicky. Spoločnosť stála potme pri nezakrytom stole, krigeľ si zhromaždení najskôr niekoľkokrát priložili k ústam a až následne ho vypili do dna. Nasledovalo rajbovanie – klopkanie pohárom o stôl: začal predsedajúci spoločnosti, postupne sa pridávali ostatní, až rajbovala celá spoločnosť. Stretnutie ukončili rozbitím pohárov o zem.

Pevné pravidlá mala i ďalšia udalosť – prvé fárание, tzv. šachtág. Tiež sa nemohlo zaobísť bez uniformou. Začalo salamandrom pri ktorom boli študenti zoradení podľa odsedených semestrov – vpredu semestri (študenti vyšších ročníkov) a veteráni (ktorí už nejaké tie roky „nadsľuhovali“) a vyjukaní fuchsovia na konci. Pred štôľňou Glazenberg zaspievali banicku hymnu a vošli do bane. Po asi hodine vyšli spievajúc banické piesne a pobrali sa do krčmy, kde zábava pokračovala. Tu najprv spoločnosť zvolila prezesa (najvtipnejšieho akademika) a jeho kontrapunkta, ktorý prezesa neustále zosmiešňoval – obaja udávali zábave smer. Zvolili i dvoch

fuhrwerkov, ktorých úlohou bolo dopraviť opitých akademikov domov podľa adresy, ktorú mal každý napísanú na papieriku a vloženú do vrecka. Fuchsovia sedeli osobite a dávali pozor, aby starší študenti mali vždy plné poháre. Keď zábava dosahovala vrchol dal prézes pokyn a začal ceremoniál krstu. Prváci opustili miestnosť, zhasli svetlá a pri svetle jednej lampy ich postupne do krčmy za ucho vodil fuchsmajor. Dvaja krstní otcovia všemožnými otázkami zisťovali, či je adept spôsobilý učiť sa baníckemu remeslu. Potom fuchso jedna nohou stúpil do kade s vodou a krstní otcovia mu na hlavu vyliali krigeľ piva. Následne preskočil ošliador (banickú zásteru), ktorým mu nato vyutierali tvár. Keď sa rozsvietili svetlá, veselá spoločnosť s radosťou medzi sebou privítala nového kolegu so začíerňenou tvárou.

Inou slávnostnou udalosťou bolo lúčenie sa akademikov, tzv. valetantov, so školou, spolužiakmi, profesormi i mestom. Valetantský sprievod začal pred budovou akadémie, kde sa študenti zhromaždili opäť podľa dĺžky štúdia. V čele išli veteráni s cylindrami vyzdobenými stužkami – počet stúh udával o koľko rokov si predĺžili štúdium. Nasledovala cigánska kapela, fuchsovia nesúci batožinu a objímajúci sa valetanti spievajúci pieseň Starý študent už putuje svetom. Sprievod uzatváral salamander. Rozlúčka končila tancovačkou, na ktorej sa zabávali všetci študenti okrem fuchsov. Ti museli chodiť pomedzi valetantov s rysovacou doskou zavesenou na krku. Bola na nej pripnutá valetačná listina s motívom Banskej Štiavnice a miestom pre podpisy lúčiacich sa študentov.

Ktovie koľko salamandrov zažila naša uniforma, koľko valetantských sprievodov, koľko šachtágov. Kolkokrát bola obliata pivom (snáď aspoň raz) a kolkokrát v nej študent hrdo kráčal ku skúškam. Či si v nej i poplakal pri rozlúčke s milovanou Štiavnicou. Alebo žeby iba visela v skrini? Kto vie... ■

Marek Vanga

Lesnícke a drevárske múzeum Zvolen

Nákladný vlak ťahaný rušňom U45.9 povýše stanice Benkovo. Okolo roku 1920.

Osobný vlak na stanici L. Teplička. Okolo roku 1955.

PLŽ Stanica Čierny Váh

„Pod parou“

Milan LONGAUER

V Národopisnom múzeu v Liptovskom Hrádku otvorili pri príležitosti 95. výročia vzniku Považskej lesnej železnice výstavu, do ktorej svojim exponátom prispelo aj Lesnícke a drevárske múzeum vo Zvolene. Zo svojho depozitu zapožičalo maketu parného rušňa typu U 45.902 spolu s oplenskými vozmi. Výstava „Liptovské historické železnice,“ ktorá podáva informácie o najznámejších historických lesných železničiach z oblasti Liptova, potrvá do konca marca.

Lesy v okolí Liptovského Hrádku boli zásobárňou kvalitnej ihličnatej hmoty už pred stáročiami. K doprave vyťaženého dreva využívali naši predkovia najmä vodné toky, na ktorých stavali pre zvýšenie prietoku vodné nádrže nazvané - tajchy. V doline Čierneho Váhu táto technológia vydržala až do roku 1928. Začiatkom minulého storočia však kapacita a kvalita dopravy dreva tradičným spôsobom nepostačovala. V dlhých dolinách Liptova bolo potrebné zabezpečiť celoročný plynulú dopravu dreva v dĺžkach. Terénne podmienky predstavovali ideálne možnosti pre výstavbu, v tom čase skutočne kapacitne a efektívne najlepšieho dopravného prostriedku, lesnej železnice. Boli to menšie napodobeniny klasickej železnice. Ich rozchod bol však užší (760 mm), kvôli lepšej prispôsobivosti terénu a nižším stavebným nákladom. Dvadsať rokov minulého storočia môžeme nazvať „zlatým vekom“ lesných železníc.

Považska lesná železnica – stavbu trate zadal Uhorský štátny lesný úrad v Liptovskom Hrádku, na základe povolenia z roku 1912 ako majiteľ železnice, firma Magyar Belga, ktorá až do vzniku Československa v roku 1918 postavila všetky najťažšie úseky s ruskými, srbskými a neskôr talianskymi zajatcami. Výstavba prebiehala v troch etapách a bola dokončená v roku 1941. Rozchod trate bol 760 mm. Najväčšie stúpanie bolo na Benkovskej odbočke až 56 promile. Hlavná trať viedla z Liptovského Hrádku - píly cez Kráľovú Lehotu - Svarín - Nižný a Vyšný Chmelienec - Čierny Váh - Benkovo - Biely Potok - Kolesárky - Liptovskú Tepličku - Staníkovo. Jej dĺžka predstavovala 42 km. Mala nasledovné odbočky: Malužinskú, z ktorej odbočovala ešte

vetva do Svidova. Svarínsku. Nižný a Vyšný Chmelienec. Ipoltickú, z ktorej odbočovala vetva sledujúca Dikulský Potok. Benkovskú malú odbočku do Liptovskej Tepličky a odbočku na Rovienky. Spolu aj so staničnými koľajami predstavovala dĺžku 107 km, a tak sa zaradila na druhé miesto za Čiernohronskú lesnú železnicu, ktorá mala 130 km.

Prevádzka sa začala v roku 1921. Železnica bola vybavená dostatočným počtom parných rušňov vyrobených vo firme Mavag v Budapešti a to U 45 902, U 45 903, U 45 904. Okrem nich tu premávali aj rušne firmy Orenstein- Koppel. Neskôr boli do prevádzky zaradené dieselelektrické rušne Raba a Gebus s kompresorom. Vozňový park pozostával z jedného osobného vozňa Ca/u 1, dvoch služobných vozňov Da/u 1 a Da/u 2, z ktorých jeden je dnes na kysuckej Vychylovke. Okolo 40 párov oplenských vozňov, a niekoľkých Pa/u vozňov.

Po dobudovaní tratí lesná železnica prepravovala všetko vyťažené drevo z bývalých správ Štátnych lesov Svarín, Čierny Váh, L. Teplička a Malužiná. Po roku 1948 k tomuto drevu pribudlo aj drevo z príľahlých prevzatých urbárskych lesov v priemernom ročnom objeme 100 000 m³ pri nákladoch 30 korún na m³ prepraveného dreva. V kalamitných rokoch železnica odviezla až 150 000 m³.

Jazda vlakov bola organizovaná v traťových oddieloch a telefonickou odhláškou - potvrdením za vlakom, ktorý opustil traťový oddiel. Strážnici trate zároveň vykonávali aj pochôdzkara a starali sa o pridelený úsek trate. Bol im pridelený služobný byt, ktorý bol spojený aj so strážnym domcom. Činnosť zamestnancov sa riadila prevádzkovým

poriadkom. Dirigujúci výpravca sídlil v dopravnej kancelárii v Liptovskom Hrádku.

Vzhľadom na dobrý technický stav železnice bola na nej od roku 1928 povolená aj osobná preprava nielen pre lesných robotníkov, ale aj pre normálnu dopravu medzi L. Tepličkou a L. Hrádkom. Pravidelná doprava fungovala od roku 1928 do roku 1968 trikrát týždenne. Okrem toho sa vykonávala aj nepravidelná doprava výletnými vlakmi. V 50-tich rokoch sa už splatili výdavky na jej stavbu, v 60-tich rokoch železnička vysoko prekračovala projektové parametre, ale napriek tomu sa takmer nič neinvestovalo do jej obnovy. Železničný zvršok sa opotrebovával, preto do popredia vystúpil problém likvidácie niektorých tratí a zavedenie modernejšej automobilovej dopravy. Pomerne jednoduché bolo zrušenie trate Kráľova Lehota - Malužiná v dĺžke 13,2 km, v tejto viedla rekonštruovaná štátna cesta Kráľova Lehota - Brezno. Táto odbočka bola zrušená v roku 1959. K 31.12.1972 bola Čiernovážska lesná železnica ako prevádzková jednotka Štátnych lesov zrušená. Zachoval sa len úsek z Liptovského Hrádku do Svarína dlhý 11,6 km. Po ukončení prevádzky boli všetky vozidlá deponované v priestoroch lesného závodu v Liptovskom Hrádku. Neskôr strojový park prevzala Pamiatková spáva, ten spolu s úsekom trate Liptovský Hádok - Svarín vyhlásila za technickú pamiatku. Strojový park železničky bol deponovaný v priestoroch bývalej auto dielne, majetok prevzalo Národopisné múzeum v Liptovskom Hrádku. Niektoré rušne a vagony boli zapožičané Múzeu kysuckej dediny na Vychylovke.

V posledných rokoch v Liptovskom Hrádku železničku devastovali zloději. Rozkradnutá bola kompletná 11 km dlhá trať medzi Liptovským Hrádkom a Svarínom. Alarmujúci stav expozície a havarijný stav budov, však vyžadoval najsť riešenie. Definitívne rozhodnutie padlo koncom roku 2001. Od roku 2001 do mája 2005 boli do múzea liptovskej dediny v Pribyline postupne prevezené parné rušne uložené na provizórne koľajisko a neskôr aj zvyšok trate, čo ukončilo existenciu považskej lesnej železnice v doline Čierneho Váhu. ■

Zdroj: Klub PLŽ
Foto: Archiv F. Bizub

Vzhľadom ku skutočnosti, že prvé objekty Pro Silva sme na našej LS založili len v roku 2010, je zatiaľ nemožné písať o praktických skúsenostiach s obhospodarovaním, pozitívach a negatívach, o vývoji porastov, porovnávať reálne náklady a výnosy. To všetko je otázka budúcnosti, a dúfame, že budúcnosti pozitívnej. Dovoľte preto niekoľko myšlienok a postrehov o vzniku, plánoch a ďalšom napredovaní našej práce v súvislosti s prírodou blízky obhospodarovaním lesa.

RÓBERT SAČKO - TECHNIK LS PRE PESTOVATEĽSKÚ ČINNOSŤ

„U mňa sa to všetko začalo na jar 2009, keď som začal pracovať ako technik LS. Dovtedy som bol vedúcim LO. Iná funkcia – iné starosti – iné myšlienky – iné povinnosti. Na pracovnej porade technikov lesných správ, konanej v objekte Pro Silva – Smolnícka Osada, som sa akosi „zobudil“. Nie, nespál som ani dovtedy, len ... Poradu organizoval pestovateľ OZ p. Cirbus a myšlienku pracovných stretnutí, konaných priamo v teréne za účasti diskutovania chtivých ľudí, nemôžem hodnotiť ináč ako vysoko kladne. Spoznal som tam, okrem iných, aj obdivuhodne zanieteneho a fantasticky pozitívneho kolegu, p. Alcnauera, vtedy už dôchodcu, ktorý nás v ten deň sprevádzal a rozdvájal svoju múdrosť a životné skúsenosti. Iste, človek už čo to počul, čítal, videl, prežil, ale takto? Pracujem v lesníctve 17 rokov, vo firme LESY SR štyri, ale určite viem, že takto do zelena „chytých“ ľudí je len máličko a nikdy ich nie je dosť. Po príjemne strávenom dni som sa domov vracal s hlavou plnou otázok. Nasledovali hodiny získavania ďalších podrobnejších informácií, až do času, keď sme sa spolu s technikom pre ťažbu (terajším vedúcim LS) a dvoma vedúcimi LO (na ich obvodoch sme už vtedy predpokladali založenie objektov Pro Silva) zúčastnili školenia v Rožňave pod vedením Ing. Bruchánika. Po týchto dvoch silných impulzoch, ale určite nielen po nich, bolo nasledujúce „odporúčanie“ OZ na založenie objektu už len formálne a veci dostali rýchly spád: vytypovanie vhodných lokalít, vytvorenie projektov obhospodarovania, obhajoba novovzniknutých objektov, vyznačovanie prvých zásahov v časti JPRL a dnes už aj realizácia prvých zásahov. Ostatné je, samozrejme, otázkou majstra času a prístupu nás všetkých, ako aj našich nástupcov, ale isté je, že u nás sa už vlak rozbehol a keďže v súčasnosti nemá veľké prekážky, skôr naopak, je predpoklad, že sa rozbehne ešte viac a zastaviť ho bude už ťažké.“

IVAN SOPKO - VEDÚCI LS

LS Jasov obhospodaruje 8 427 ha porastovej výmery. V zastúpení drevín a LVS je to na našej LS veľmi „pestre“. Obhospodarujeme lesy od agátových porastov, ktoré sú položené v nadmorskej výške 200 m. n. m. až po smrečiny v nadmorskej výške 1100 m. n. m.. Samozrejme, že sme „pestro“ zastúpení aj terénymi typmi.

Za hospodárením
v objektoch
PRO SILVA

VII. Aj na LS Jasov nové objekty Pro Silva

Obhospodarovanie takéhoto rozmanitého územia prináša so sebou aj rôzne špecifiká, problémy, ale aj snahu o hľadanie iných ciest na ich riešenie, ako je to zaužívané. O objektoch Pro Silva sme veľa počuli, niečo aj videli, ale chýbal nám nejaký impulz, podnet pustiť sa do takéhoto projektu.

Svoje zohrali aj informácie z Lesníka o LS Duchonka na OZ Prievidza, a tak sme sa vybrali získať vedomosti a skúsenosti k nim. Musím úprimne priznať, že to stálo za to. S maximálnym pochopením vedenia OZ Košice sme sa pustili do príprav na založenie objektov Pro Silva na našej LS. Na troch LC bol rok 2010 posledným rokom platnosti PSL. Povedali sme si: je ideálny čas na založenie takýchto objektov, na novú cestu. Založili sme dva, a to Bodoku s výmerou 158 ha na LC Čierna Moldava a Zimnú studňu s výmerou 219 ha na LC Zlatá Idka. Prvé vyznačovanie ťažby v dielcoch „po novom“, s využitím skúseností p. Alcnauera, kolegu, na ktorého nemožno zabudnúť pri písaní týchto viet, dialóg s vyhotoviteľmi PSL, s orgánmi ŠSLH, boli milníkmi na tejto ceste. Je to samozrejme beh na dlhej trase a nechceme pracovať v tomto príspevku len s emóciami. Máme prvé poznatky z vyznačovania ťažby – prekvapilo nás, že nebolo až také prácne, ako sme očakávali. Rozbehli sa prvé ťažbové zásahy, zbierame prvé čísla, poznatky. O tom všetkom až v budúcom článku, tak o 5 – 6 rokov. Nedá mi však nespomenúť jeden z cieľov projektu Pro Silva, a to je myšlienka nášho kolegu, p. Alcnauera, ktorú som si zapamätal: „Jedným z hlavných cieľov lesníckej činnosti, okrem iných,

bude pripraviť lesy na možné klimatické zmeny, ktoré nás čakajú.“ Myslí si, že obhospodarovanie lesov touto cestou umožní samotnému lesu i lesníckej prevádzke vyrovnáť sa s vplyvmi a následkami takýchto zmien na les.

ING. BRANISLAV POTOČNÁK - TECHNIK LS PRE ŤAŽBU DREVA

„Vyznačovanie po novom“ - keď začali vyznačovanie ťažieb v objektoch Pro Silva, postupne sme sa snažili do toho zaangażovať aj ostatných kolegov lesníkov. Vyznačovanie takýmto štýlom sa stalo viac zábavou ako prácou, každý vyjadril svoj názor a svoje skúsenosti. No zároveň sa každý o mnohé skúsenosti obohatil. Neskôr ma napadla myšlienka, vyznačiť takto aj nejaké iné JPRL, mimo týchto objektov. Ktovie, možno to bude impulz na založenie nového objektu Pro Silva. Keďže niektoré tieto JPRL už boli rozpracované podrastovým hospodárskym spôsobom, bude ešte zaujímavejšie sledovať a porovnávať vývoj a rast lesa v nich. Momentálne v týchto JPRL prebiehajú prvé ťažbové zásahy. Pracovné skupiny boli upozornené na iný prístup a jemnejšie technológie práce v týchto porastoch. Zároveň však aj sami dodávatelia postrehli, že štýl vyznačenia je v týchto porastoch oproti minulosti rozdielny.

CIRBUS MARCEL - PESTOVATEĽ A OCHRANA LESA OZ

V dnešnej uponáhľanej a neistej dobe, ktorá je iste negatívnym faktorom pre dobre odvedenú prácu v lese, je najst do zelena „chytých“ ľudí vzácnosťou. Tým by som sa samozrejme nechcel dotknúť všetkých nás, ktorí sa pre les a pre náš podnik snažia robiť všetko poctivo a čo najlepšie ako vedia. Ale priznajme si, že tých, ktorí sú naozaj zanietení pre dobrú vec, dobré myšlienky, pre ktorých les znamená ich život, životnú filozofiu, je už akosi menej. Osobne som veľmi rád, že na Slovensku sa našli ďalší ľudia - a že sú z OZ Košice ma teší ešte viac - ktorí sa prírode blízkeho obhospodarovaniu začali venovať s plnou vážnosťou. Pracovníkom LS Jasov prajem, aby v nastúpenej ceste vydržali a dosiahli ciele, ktoré si v projektoch Pro Silva vytýčili. ■

Kolektív LS Jasov

Z Murphyho zákonov:
Ak sa unavuješ riešením nejakého problému, veľmi ti pomôže, ak v ...

	Francúz. rieka	1. časť tajničky	očividne		škandináv. boh	násyp	pracuj s pluhom		spevohra	rozdeľo - valo	vykonával orbu	čieme zlato
otec (fam.)				farba na vajička								
365 dní				prezent nahromad' kopaním								
vyrubil na niečo daň							nechyt' vojenský odvedenec					
	prístrešok turistu útek					zabárala ronilo slzy						
atak					Slovenská republika sídlo v Indonézií			chem. zn. hlinika nám patriaci			3. časť tajničky	značka nákladného auta
tu máš			lotor, lump						hranica (lek.) psovitá šelma			
kód Taliansko			2. časť tajničky príbuzní								rímska štvorka	
krik				mixuje tábor bez stanov						vajce (nem.) pisomné osvedčien.		
	obchod (angl.)	rieka v Rusku ostrov v Indonézií			EČV Lučenec zn. volt - ampér			polotuhé jedlo pouličná banda				
sadba, priesada							spodné nohavice pohlo					papagáj
druh jedlej huby						voľný kabát a dato						
manželka Chaplina					dusičnan hlinika				anglický šľachtický titul			
gumi-puška					pes (angl.)				čajová ruža			

Zasmejte sa

Malé dievčatko zdvihlo telefón a po chvíli počúvania vraví:
- A ktorý šéf môjho ocka vy ste?
Ten tučniak, alebo ten debil?

Sedí Mišo v krčme a na kolenách pestuje veľkého psa. Krčmárka sa ho pýta:
- Prečo nenecháte toho psíka trochu prebehnúť?
- Nemôže ani behať ani chodiť. - vysvetlí Mišo - Má boľavé nohy.
- Chudáčik psík. A ako sa volá?
- Nijako.
- To fakt nemá žiadne meno?
- Nie. Načo by mu bolo. Keby som na neho zavolať aj tak by nemohol prísť.

Fero na pytačkách u Aničky vedie spoločenskú konverzáciu, Anička sa pýta:
- Ferko a ty hráš na gitare?
- Hrám.
- ... a na klavíri?
- Samozrejme. Aj na klavíri hrám...
- ... a na bubne?
- Na bubne tiež hrám! Anička.
- Ferko a na harfe tiež hráš?
- Na harfe nehrám. - odvetí po chvíľke rozmýšľania Fero
- Karty cez struny prepádajú...

Dve akvárijské ryby sa dlho o čomsi hádajú. Nakoniec jedna rozhorčene uzavrie debatu:
- No dobre! Pripustíme, že Boh neexistuje. No, kto potom vymieňa vodu v akváriu?!

Príde Fero z poľovačky ustatý a nahnevaný. Hovorí manželke:
- Marka, keby si len vedela, aké falošné a prefíkané stvorenia sú tie líšky...
- Ako si na to prišiel, Ferko?
- No, idem po lese a vidím bežať líšku. Strhnem pušku, namierim, BACH... BACH... líška padá na zem. Idem na to miesto, reku vezmem ju, bude kožušina manželke na golier... Podídem a tam leží pes!!

- Miláčik, je to pravda, že zajace sú najsprostejšie zvieratá na svete? - pýta sa manželka.
- Áno, zajačík. - odvetí manžel.

Uveríte?

František Taraba z obce Horná Koňhora pracuje ako furman – živnostník pri približovaní dreva. Jeho dva ťažné kone – noriky Fako a Mako dostali tretieho pomocníka. Je ním koník Pindo, ktorého pán Taraba kúpil ako zrievä v nádeji, že vyrastie na statného a usilovného pomocníka. Prapodivnou hrou prírody však Pindo nenarástol, a tak ho pán Taraba vodí so sebou na robotu do lesa ako nosiča obcerstvenia. „Na chrbát mu priviažem batoh so stravou na celý deň. Skúšal som mu dať aj bedničku minerálky, ale takú ťarchu neodnesie“, komentoval výkonnosť svojho štvornohého pomocníka furman Taraba.

Pindovým najlepším kamarátom je Tarabov pes Azor. Často sa spolu naháňajú po lúke. ■

Rubriku pripravuje Ferko Tárjako

Naše zariadenia Chata Bojnice

Milan LONGAUER

OZ Prievidza disponuje viacerými ubytovacími zariadeniami vo svojom teritóriu. Jedným z nich je aj chata Bojnice, ktorá sa nachádza v atraktívnom prostredí v blízkosti najväčších atrakcií tohto turistami vyhľadávaného mesta. Sama je však schovaná v poraste na lesnej čistinke, neďaleko hlavnej cesty. Dostať k nej sa môžete po hlavnej ceste popri ZOO v smere na Šutovce a Nitrianske Rudno. Montovaná drevostavba štýlovo zapadá do okolitého lesného prostredia.

Prevádzková časť - kuchyňa, spoločenská miestnosť a sociálna vybavenosť sa nachádza na prízemí. V podkroví sú umiestnené miestnosti na spanie. Jednoducho zariadený interiér spĺňa požiadavky nenáročného klienta. Vybavenie poskytuje všetky potrebné náležitosti na strávenie víkendu ako aj celotýždňového pobytu. V spoločenskej miestnosti je vybudovaný krb. Kuchyňa je vybavená základnými spotrebičmi, vrátane chladničky, rýchlouvarnej kanvice a mikrovlnnej rúry.

Možnosti stravovania ponúka neďaleká reštaurácia, tiež v postavená

v podobnom štýle ako chata. Kúpanie v prírodnom kúpalisku ponúka Nitrianske Rudno vzdialené asi 15 km od nášho objektu.

Ostatné zaujímavosti kultúrneho, historického a športového zamerania nájdete, samozrejme, v blízkych Bojniciach. Hlavne pre najmladších návštevníkov je tu Zoologická záhrada Bojnice. Na prehliadku všetkých zaujímavostí vám určite nebude stačiť jeden víkend. Preto sa vyberte na týždenný pobyt v našom zariadení. Tešia sa na vás naši kolegovia z OZ Prievidza. Bližšie informácie nájdete na našej stránke: www.lesy.sk.

Kúpeľné mesto Bojnice leží neďaleko Prievidze, v Hornonitrianskej kotline. Bojnice sú známe najmä svojimi kúpeľmi, Bojnickým zámkom, či známou zoologickou záhradou. Kúpele Bojnice vytvárajú svojou klímou, polohou a množstvom termálnych prameňov ideálne miesto pre procesy a relax. Harmóniu pre telo a dušu vytvárajú kúpele spolu s Wellnes - saunovým svetom, v ktorom nájdú návštevníci bojnických kúpeľov absolútny oddych pri rôznych druhoch masáží. Základom

liečivých účinkov bojnických kúpeľov je prírodná, liečivá, hydrogén-uhlíčitano-vo-síranová, vápnikovo-horčíková hypotonická voda s teplotou od 28 – 52 °C. V kúpeľoch Bojnice sa liečia choroby pohybového ústrojenstva a nervové choroby. Bojnice sú vyhľadávaným turistickým centrom nie len z dôvodu kúpeľníctva, ale ponúkajú svojim hosťom aj množstvo pamätihodností a možnosť športového a kultúrneho využitia.

História tohto kúpeľného mesta je úzko spätá s Bojnickým hradom, o ktorom je písomná zmienka z roku 1302, no opevnené hradisko bolo postavené už v roku 1113. Privilégia mesta boli Bojniciam udelené kráľom Ľudovítom I. v roku 1366. Prvá písomná správa o bojnických termálnych prameňoch je z roku 1113, kedy sa už využívali ich liečivé účinky. Prvé kúpele boli vybudované v Bojniciach v prvej polovici 16. storočia, Alexom Thurzom z Betlanoviec a prvá zmienka o ich existencii je z roku 1549. Štatút kúpeľného mesta Bojnice získali v roku 1959. ■

Receptár

Bravčové koleno „jedna báseň“

K pečenému kolienku sú ako príloha výborné zemiakové placky, alebo aj dobrý mäkký chlieb. Vylepšenou prílohou môžu byť zemiaky a kapusta.

Všetko zapijame dobrým pivkom!

Niekoľko dôvodov pre konzumáciu tejto „veľmi zdravej“ pochúťky:

- Koleno obsahuje želatínu a tá je dobrá na kĺby.
- Cibula a cesnak majú preukázateľne antibakteriálne účinky, kladný vplyv na krvný tlak a údajne aj afrodisiakálne účinky (samozrejme, pokiaľ kolienko bude konzumovať spolu pár).
- Horčica podporuje trávenie tučnejších jedál a pivo je najlepší iontový nápoj obsahujúci celý rad telu prospešných vitamínov a hormónov. ■

Suroviny: bravčové koleno, cesnak, francúzska horčica, pivo, soľ
množstvo: všetkého cca primerane, primerane...

Postup: Zmiešame francúzsku horčicu a rozpučený cesnak, zalejeme pivkom a rozmiešame na kašičku.

Kolienko pekne vykostíme, potom jemne naklepeme a osolíme.

Potom ho potrieme onou vyššie zmienkou kašičkou a zavinieme ako štrúdlu. Previazeme niťou ako vtáčika a túto roládu vložíme na podstielku do pekáčika...

Podstielku v pekáču urobíme z pekne hustej vrstvy na jemno pokrájanej cibule, ktorú zalejeme pivkom, následne vložíme roládu do rozpálenej rúry.

Potom už nezostáva nič iba vydržať, pokiaľ nie je mäsko so zlatisto upečenou kôrkou hotové, a môžeme ladiť chutové bunky!

Ahoj deti,
Aj dnes som pre vás pripravil puzzle z čarovného lesa. Ak chcete získať veselý stromček a ceruzku s panáčikom, vystrihnite jednotlivé diely, poskladajte a nalepte ich na papier. Poskladaný obrázok podpíšte, pridajte váš vek a poštovú adresu.

Aby som nezabudol: za krásne vystrihnuté a poskladané obrázky posielam darček mojim kamarátkam Viktorke a Ninke Čendulovým z Liptovského Jána.

Váš kamarát

jazvec Mišo

jazyvec Mišo

Moja adresa je:
jazvec Mišo
redakcia časopisu Lesník
Námestie SNP č.8
976 55 Banská Bystrica

Lesníci sa zabávali až do rána

Vlastimil REZEK

Spoločenský večer podniku LESY SR sa po rokoch stal peknou tradíciou a zároveň jednou z mála príležitostí, pri ktorých sa môžu stretnúť pracovníci závodov nie iba pri plnení pracovných povinností, ale aj pri oddychu a zábave. Už 14. pokračovanie tohto podujatia za posledných 15 rokov opäť nesklamalo.

Divadlo J.G.Tajovského vo Zvolene si tentoraz pre lesníkov pripravilo komédiu Georges Feydeau o nevydarenom pokuse o neveru Dámsky krajčír. Postava záletného doktora Moulineauxa v podaní Juraja Haviara rozsmiala nielen pracovníkov večera hudobná skupina Sextet z Detvy. Pre priaznivcov modernejších rytmov mixoval v ďalšej sále hudbu disk-džokej. Po všetkých stránkach vydarený večer sa pre väčšinu prítomných skončil až nad ránom.

Po hercoch dostali príležitosť kuchári, ktorých vydarenú večeru spestrili svojim vystúpením folkloristi zo súboru Poľana a na „parket“ nakoniec pozvala účastníkov večera hudobná skupina Sextet z Detvy. Pre priaznivcov modernejších rytmov mixoval v ďalšej sále hudbu disk-džokej. Po všetkých stránkach vydarený večer sa pre väčšinu prítomných skončil až nad ránom.

Spolufinancované ES

„Európsky poľnohospodársky fond
pre rozvoj vidieka:
Európa investujúca
do vidieckych oblastí“

Národné lesnícke centrum vo Zvolene realizuje projekt s názvom: *“Nové metódy ochrany lesa proti lykožrútovi severskému a iným inváznym druhom“ (kód projektu 160TT0900785).*

Cieľom aktivity je zavádzanie inovácií, nových metód a nástrojov práce v lesníckych podnikoch pre zvýšenie ich efektívnosti. Problematike invázných druhov sa celosvetovo venuje čoraz viac pozornosti. Prejavy invázií nepôvodných organizmov v našich lesoch sú často rôzne – od zatiaľ viac-menej neškodnej defoliácie pagaštanov konských ploskáčikom pagaštanovým - *Cameraria ohridella*, až po deštrukciu a degradáciu celých lesných spoločenstiev, ako sa to stalo so smrekovými porastmi na Kysuciach a v susednej severnej Morave vplyvom pôsobenia lykožrúta severského. Intenzita invázií sa zvyšuje a sú okrem iného podmienené najmä zmenami klímy. Je potrebné, aby obhospodarovatelia lesa boli informovaní o nových rizikách, ktoré ohrozujú lesy a metódach ako sa im brániť.

Výstupom projektu je príprava a tlač odbornej publikácie 2000 ks a uskutočnenie 1 seminára venovanému uvedenej problematike.

Cieľová skupina: Cieľovú skupinu predstavujú zamestnanci prvovýrobcov v oblasti lesného hospodárstva.

Kontakt: tel.: +421/45/52 02 260, fax: +421/45/53 25 226, balogh@nlcsk.org, www.nlcsk.sk

TENTO PROJEKT SA REALIZUJE VĎAKA PODPORE PROGRAMU ROZVOJA VIDIEKA SR 2007 - 2013

Spolufinancované ES

„Európsky poľnohospodársky fond
pre rozvoj vidieka:
Európa investujúca
do vidieckych oblastí“

Národné lesnícke centrum vo Zvolene realizuje projekt s názvom: *“Príručka vlastníka a obhospodarovateľa lesa“ (kód projektu 160TT0900782).*

Cieľom aktivity je poskytnutie potrebných vedomostí na zavádzanie inovačných nástrojov do riadenia lesného hospodárstva. Rozšíriť rámec vzdelávacích a informačných aktivít a šíriť poznatky pre široký okruh vlastníkov a obhospodarovateľov lesa. Predovšetkým poskytnutie potrebných vedomostí a zručností pre nové metódy a nástroje práce v lesníckych podnikoch, zabezpečovanie a zvyšovanie kvality hospodárenia v lesnej prvovýrobe, udržanie existujúcich a tvorbu nových pracovných miest v lesnom hospodárstve, zlepšenie ochrany životného prostredia, dodržiavanie bezpečnosti práce.

Cieľavedomé pôsobenie vlastníka a obhospodarovateľa lesa na les ako hlavný objekt svojej činnosti, predpokladá jeho vysokú odbornú úroveň, vyplývajúcu z vlastníckych vzťahov, hospodárskych zámerov a spoločenských potrieb kladených na les. Potreba integrovať poznatky z obnovy a výchovy lesných porastov, ochrany lesa, ťažbovo-dopravných technológií, hospodárskej úpravy lesov ako aj právnych noriem v lesnom hospodárstve vyplýva z postulátu pripraviť odborne všestranne vzdelaného obhospodarovateľa lesa. Skĺbenie poznatkov z histórie vlastníctva a obhospodarovania lesa s novými biologickými, technickými a ekonomickými vedomosťami je predpokladom zabezpečenia jednej z hlavných úloh vlastníka a obhospodarovateľa lesa – zachovanie trvalo udržateľných a zdravých lesných spoločenstiev.

Výstupom projektu je realizácia 3 jednodňových seminárov (á 8 hod.) a vydanie knižnej publikácie v náklade 1 000 ks / 100 str.

Cieľová skupina: Cieľovú skupinu predstavujú vlastníci a obhospodarovatelia lesných pozemkov.

Kontakt: tel.: +421/45/52 02 260, fax: +421/45/53 25 226, balogh@nlcsk.org, www.nlcsk.sk

TENTO PROJEKT SA REALIZUJE VĎAKA PODPORE PROGRAMU ROZVOJA VIDIEKA SR 2007 - 2013

Spolufinancované ES

„Európsky poľnohospodársky fond
pre rozvoj vidieka:
Európa investujúca
do vidieckych oblastí“

Národné lesnícke centrum vo Zvolene realizuje projekt s názvom: *“Atlas škôd na drevinách spôsobených hubovými a hmyzími škodlivými činiteľmi.“ (kód projektu 160TT0900784).*

Cieľom predmetnej aktivity je formou jedného seminára a vydania odbornej publikácie informovať zamestnancov subjektov lesníckej prvovýroby o poškodeniach lesných drevín, možnosti prevencie, ochranných a obranných opatreniach, a tým zvýšiť celkové efektívnosti v obhospodarovaní lesov. Publikácia bude distribuovaná všetkým väčším obhospodarovateľom lesa na Slovensku.

V súčasnej dobe sa vplyvom zmeny klímy a ďalším pôsobením nepriaznivých prírodných a antropogénnych činiteľov prostredia zvyšuje výskyt škodlivých biotických činiteľov v lesnom hospodárstve. Je preto potrebné informovať lesnícku prvovýrobu a možnostiach prevencie, ochrany a eliminácie biotických škodlivých činiteľov. Práve včasná diagnostika škodlivých činiteľov prispieje k zníženiu poškodenia lesa. Včasné zistenie a aplikovanie obranných opatrení predstavuje výrazné šetrenie nákladov, čo je veľmi aktuálne na prebiehajúcu hospodársku krízu, ktorá zasiahla aj lesné hospodárstvo.

Výstupom projektu je tlač odbornej publikácie 2500 ks / 170 strán a uskutočnenie 1 seminára venovaného uvedenej problematike.

Cieľová skupina: Cieľovú skupinu predstavujú zamestnanci prvovýrobcov v oblasti lesného hospodárstva.

Kontakt: tel.: +421/45/52 02 260, fax: +421/45/53 25 226, balogh@nlcsk.org, www.nlcsk.sk

TENTO PROJEKT SA REALIZUJE VĎAKA PODPORE PROGRAMU ROZVOJA VIDIEKA SR 2007 - 2013

Spolufinancované ES

„Európsky poľnohospodársky fond
pre rozvoj vidieka:
Európa investujúca
do vidieckych oblastí“

Národné lesnícke centrum vo Zvolene realizuje projekt s názvom: *„Vplyv aktívnej a pasívnej ochrany na šírenie kalamity sekundárnych škodlivých činiteľov.“ (kód projektu 160TT0900752).*

Cieľom predmetnej aktivity je formou jedného seminára a vydania odbornej publikácie informovať zamestnancov subjektov lesníckej prvovýroby o význame aktívnej ochrany v boji s podkôrnym hmyzom, zavádzaní inovácií, nových metód a nástrojov práce v lesníckych podnikoch pre zvýšenie ich efektívnosti.

V súčasnej dobe sa zvyšuje riziko premnoženia podkôrneho hmyzu, proti ktorému treba bojovať všetkými možnými spôsobmi, pričom najúčinnější je práve často diskutovaná aktívna ochrana.

Výstupom projektu je tlač odbornej publikácie 1000 ks a uskutočnenie 1 seminára venovaného uvedenej problematike.

Cieľová skupina: Cieľovú skupinu predstavujú zamestnanci prvovýrobcov v oblasti lesného hospodárstva.

Kontakt: tel.: +421/45/52 02 260, fax: +421/45/53 25 226, balogh@nlcsk.org, www.nlcsk.sk

TENTO PROJEKT SA REALIZUJE VĎAKA PODPORE PROGRAMU ROZVOJA VIDIEKA SR 2007 - 2013

Spolufinancované ES

„Európsky poľnohospodársky fond
pre rozvoj vidieka:
Európa investujúca
do vidieckych oblastí“

Národné lesnícke centrum vo Zvolene realizuje projekt s názvom: *„Zásady diferencovaného pestovania lesa v rozdielnych ekologických podmienkach.“ (kód projektu 160TT0900754).*

Charakteristickým znakom lesov na Slovensku je veľká pestrosť prírodných podmienok a stanovišť na ktorých rastú. Túto skutočnosť je nevyhnutné brať do úvahy pri obhospodarovaní lesných porastov, pretože iba na základe dokonalého poznania prírodných pomerov a stavu porastov možno cielavedome a správne diferencovať akékoľvek zásahy do lesných porastov, resp. usmerňovať ich vývoj.

Prírodné podmienky vyjadrené typologickými jednotkami a porastovými typmi sú najpodstatnejším identifikátorom, ktorý ovplyvňuje diferenciáciu pri pestovaní (obhospodarovaní) lesných porastov.

Cieľom vzdelávacej aktivity je stručné a prehľadné zhrnutie základných činností, resp. opatrení pri obhospodarovaní (manažmente) lesných porastov v závislosti od diferencovaných prírodných a ekologických podmienok na Slovensku.

Výstupom projektu je tlač odbornej publikácie 1000 ks, počet strán 250 a uskutočnenie 3 seminárov venovaných uvedenej problematike.

Cieľová skupina: Vzdelávacia aktivita je určená predovšetkým pracovníkom lesníckej praxe (pracovníkom lesných správ, odborným lesným hospodárom a pod.), ale tiež odborným pracovníkom neštátnych subjektov (urbáre, pozemkové spoločenstvá atď.), ktorí sú majiteľmi lesných porastov.

Kontakt: tel.: +421/45/52 02 260, fax: +421/45/53 25 226, balogh@nlcsk.org, www.nlcsk.sk

TENTO PROJEKT SA REALIZUJE VĎAKA PODPORE PROGRAMU ROZVOJA VIDIEKA SR 2007 - 2013

Spolufinancované ES

„Európsky poľnohospodársky fond
pre rozvoj vidieka:
Európa investujúca
do vidieckych oblastí“

Národné lesnícke centrum vo Zvolene realizuje projekt s názvom: *„Uplatňovanie funkcií lesa v krajine“ (kód projektu 160TT0900751).*

V súlade s lesníckou stratégiou EÚ je jedným zo základných cieľov lesníckej politiky na Slovensku presadzovanie polyfunkčného (funkčne integrovaného) využívania funkcií lesov v celej šírke. K lesom a ich funkciám treba preto pristupovať ako k prírodnému bohatstvu a vhodným obhospodarovaním ho treba zachovať a v rámci možnosti i zlepšovať. Spoločnosť sa však musí postarať, aby sa pre vlastníkov lesných pozemkov zabezpečila spoločensky prijateľná miera zisku, pretože vlastníci starostlivosťou o vhodnú štruktúru lesa poskytuje spoločnosti významné služby.

Medzi najzávažnejšie problémy limitujúce účinné uplatnenie systému polyfunkčného lesného hospodárstva patrí najmä nesúlad medzi spoločenskou objednávkou na využívanie funkcií lesov a jej ekonomickým krytím. Zatiaľ čo spoločenská objednávka na produkciu dreva je ekonomicky stimulovaná trhom, spoločenská objednávka na využívanie ostatných funkcií (najmä netrhového charakteru) nie je ekonomicky dostatočne zabezpečená ani v jednoznačných prípadoch objednávky, akými sú ochranné lesy a lesy osobitného určenia. (Čaboun, V., Zemko, M., 2011: Uplatňovanie funkcií lesa v krajine)

Výstupom projektu sú realizácie 3 jednodňových seminárov a vydanie knižnej publikácie v náklade 500 ks / 250 str.

Cieľová skupina: Cieľovú skupinu predstavujú majitelia, resp. pracovníci subjektov obhospodarujúcich lesné pozemky. V rámci účasti na jednotlivých seminároch sa predpokladá účasť cca 150 pracovníkov lesnej prevádzky.

Kontakt: tel.: +421/45/52 02 260, fax: +421/45/53 25 226, balogh@nlcsk.org, www.nlcsk.sk

TENTO PROJEKT SA REALIZUJE VĎAKA PODPORE PROGRAMU ROZVOJA VIDIEKA SR 2007 - 2013